

Absolventi středních škol a trh práce

Odvětví:
ZDRAVOTNICTVÍ

Mgr. Gabriela Doležalová
a kolektiv autorů

Praha 2019

Obsah

1. Úvodní slovo.....	3
2. Nově přijatí žáci a absolventi škol.....	4
2.1 Vývoj počtu absolventů a jejich oborová struktura	4
2.2 Vývoj počtu nově přijatých žáků a jejich oborová struktura	7
2.3 Struktura nově přijatých žáků v krajích	9
2.4 Přehled oborů vzdělání	11
2.5 Přehled středních škol.....	12
3. Nezaměstnanost absolventů škol na trhu práce.....	13
3.1 Nezaměstnanost absolventů škol podle kategorie vzdělání	13
3.2 Nezaměstnanost absolventů škol podle oboru vzdělání	16
3.3 Nezaměstnanost absolventů škol v krajích	17
4. Přechod absolventů škol na vysoké a vyšší odborné školy	17
4.1 Přihlašování absolventů s maturitou na vyšší odborné a vysoké školy	17
5. Shoda vzdělání a zaměstnání u absolventů	19
5.1 Zaměstnanost mladých absolventů podle seskupení povolání	20
5.2 Shoda získaného vzdělání a vykonávaného zaměstnání	21
6. Pohled absolventů škol na své uplatnění v oboru	22
6.1 Zdravotnictví – MATURITNÍ OBORY	23
7. Potřeby a názory zaměstnavatelů na připravenost absolventů škol	25
7.1 Požadované dovednosti u absolventů ze strany zaměstnavatelů	25
7.2 Charakteristiky přijímání absolventů do zaměstnání z pohledu zaměstnavatelů.....	29
8. Trh práce a zaměstnanost v ČR a EU	32
8.1 Zaměstnanost podle odvětví	32
8.2 Zaměstnanost podle profesních skupin	33
9. Charakteristiky pracovníků vybraných skupin povolání	35
10. Závěr	38

Absolventi středních škol a trh práce – odvětví ZDRAVOTNICTVÍ

Mgr. Gabriela Doležalová a kolektiv autorů

Vydal Národní ústav pro vzdělávání, školské poradenské zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků

© NÚV 2019

Korektura: Oddělení pro komunikaci s veřejností a publikační činnost

1. Úvodní slovo

Mezi odborným vzděláváním a trhem práce existuje úzká vazba. Jedním z hlavních cílů vzdělávání je poskytovat žákům kvalifikaci vhodnou pro uplatnění na trhu práce. Ve školách žáci získávají všeobecné i odborné vědomosti a dovednosti – kompetence, které jim mají umožnit dobré budoucí pracovní uplatnění.

Vzdělávání tím vlastně formuje budoucí nabídku kvalifikované pracovní síly. V ideálním případě by měla existovat rovnováha mezi nabídkou nových pracovních sil na jedné straně a poptávkou zaměstnavatelů na straně druhé. Aby byl tento proces co nejefektivnější, je důležité, aby měl resort školství i další zainteresované subjekty na všech svých rozhodovacích úrovních k dispozici (pro svá jednání a strategická i koncepční rozhodování) co nejvíce informací jak o potřebách a požadavcích zaměstnavatelů a trhu práce, tak o připravenosti a úspěšnosti absolventů škol při přechodu do pracovního života. Tyto informace poskytují resortu školství potřebnou zpětnou vazbu, a mohou tedy posloužit k dalšímu rozvoji vzdělávání.

Národní ústav pro vzdělávání (NÚV) se problematice odborného vzdělávání žáků a jejich následného uplatnění na trhu práce dlouhodobě věnuje. Každoročně jsou zpracovávány informace o vývoji oborové struktury žáků na středních i vyšších odborných školách, stejně jako údaje o nezaměstnanosti absolventů škol. V několikaletých intervalech se zjišťují také jak názory zaměstnavatelů na připravenost absolventů škol pro praxi, tak názory samotných absolventů na využití získaných dovedností. Mezi informacemi nechybějí ani názory pracovníků úřadů práce, materiály ke zjišťování potřeb trhu práce prostřednictvím analýz inzertní nabídky pracovních míst, porovnávání shody mezi získaným vzděláním a vykonávaným zaměstnáním atd. Všechny tyto informace doposud zjištěné a zpracované odborníky NÚV jsou dostupné na webových stránkách www.infoabsolvent.cz nebo na www.nuv.cz v části Vzdělávání a trh práce.

Zmíněné materiály a publikace jsou obvykle zaměřeny na jednu z uvedených tematických oblastí. Přitom řada jednání a rozhodování v odborném školství probíhá spíše v rámci stejného oborového zaměření, to znamená, že odpovídá rámci jednotlivých odvětví či sektorů. V tomto rámci jsou také organizovány a pracují oborové skupiny a sektorové rady, v nichž jsou zastoupeni odborníci a představitelé jak vzdělavatelů, tak zaměstnavatelů či jejich sdružení.

A právě potřeba mít pohromadě informace podle oborového zaměření stojí za vznikem tohoto materiálu. Ten totiž **obsahuje důležité a dostupné informace o počtech nově přijatých žáků a absolventů škol, o jejich připravenosti a úspěšnosti při přechodu na trh práce, popřípadě do dalšího vzdělávání, o tom, jestli absolventi skutečně v oboru pracují apod., pro zvolené odvětví, zde konkrétně pro odvětví ZDRAVOTNICTVÍ.** Kromě této publikace vznikly stejné materiály i pro odvětví: informatika, strojírenství, elektrotechnika, potravinářství, zpracování dřeva, stavebnictví, doprava a spoje, zemědělství, gastronomie, obchod, ekonomická odvětví, právní a veřejnosprávní činnosti, služby a pedagogika, učitelství a sociální péče.

Vzhledem ke svému charakteru by tato publikace měla sloužit především představitelům MŠMT, MPSV a krajských úřadů, zástupcům zaměstnavatelů, členům oborových skupin a sektorových rad pro oblast zdravotnictví ad. Ti všichni se totiž nějakou měrou podílejí na rozvoji a směřování odborného vzdělávání, a to na úrovni daného odvětví.

Tato publikace obsahuje jen základní výtah dostupných informací. Vzhledem k jejímu omezenému rozsahu do ní není možné zahrnout všechny relevantní a užitečné informace ke každému tématu. Proto jsou v každé kapitole uvedeny zdrojové materiály a další užitečné odkazy, které je možné si volně vyhledat, a to především v Informačním Systému o uplatnění Absolventů škol na trhu práce (ISA) na www.infoabsolvent.cz.

2. Nově přijatí žáci a absolventi škol

Nejprve je třeba se podívat, kolik absolventů škol vlastně každoročně své vzdělávání úspěšně dokončí. Informace o absolventech škol i počtech žáků vycházejí z výkonových statistik školství, které MŠMT každoročně povinně zjišťuje od škol. Pro komplexnější pohled je v této kapitole vždy uveden nejen počet absolventů **skupiny oborů 53 Zdravotnictví**, ale i počet absolventů celkem.

2.1 Vývoj počtu absolventů a jejich oborová struktura¹

V roce 2018 úspěšně ukončilo studium na střední škole (bez nástavbového studia, viz tab. 2.1) necelých 72 tisíc absolventů, což je nepatrně nižší počet ve srovnání s předchozími 2 lety. V předchozím období docházelo k výraznému dlouhodobému poklesu počtu nově přijatých žáků do středních škol z důvodu demografického poklesu, čímž se snižoval i počet absolventů škol. Za posledních 6 let se snížil počet absolventů středních škol o více než pětinu. V nejbližších letech lze spíše počítat se stagnací počtu absolventů škol vzhledem k vývoji počtů žáků vstupujících do 1. ročníků středního vzdělávání. Ve školním roce 2018/19 pokračuje trend, který začal v loňském roce – nárůst počtu žáků vstupujících do prvních ročníků středních škol. I když nárůst zatím není velký, jedná se o 484 žáků, 0,5 % (loni 129 žáků; 0,1 %), je to příznivý jev, který bude pokračovat i v dalších letech.

Mezi absolventy středních škol (bez nástavbového studia) bylo v roce 2018 zhruba **28,2 % absolventů s výučním listem (kategorie E a H), 4,6 % absolventů s maturitou a s odborným výcvikem (kategorie L0), 38,3 % absolventů klasických maturitních oborů (kategorie M) a 28,2 % absolventů gymnaziálních oborů (kategorie K).**

Skupina oborů 53 Zdravotnictví

Absolventi oborů skupiny **53 Zdravotnictví** (v roce 2018 jich bylo 2,2 tis.) tvoří v posledních 5 letech 3,0 % ze všech absolventů středních škol (bez nástavbového studia), tj. jejich podíl zůstává na stejné hodnotě.

Tab. 2.1: Vývoj počtu absolventů skupiny oborů 53 Zdravotnictví

Absolventi kategorií oborů po ZŠ (denní forma)			
Rok	Sk. 53		Všechny skupiny
	Počet	Podíl	
2002	4 022	2,8%	141 239
2007	4 268	3,2%	134 114
2013	2 385	2,6%	91 884
2014	2 496	3,0%	82 183
2015	2 293	3,0%	76 852
2016	2 133	3,0%	72 028
2017	2 167	3,0%	72 072
2018	2 162	3,0%	71 971

Počet absolventů ve zdravotnických oborech středních škol dlouhodobě klesal až do roku 2016 a v posledních třech letech (2016 až 2018) jejich počet stagnuje. Od roku 2013 klesl v celkovém souhrnu počet absolventů ve zdravotnických oborech o 9,5 %. Hlavním důvodem klesající tendence je **nepříznivý demografický vývoj**, neboť klesá i počet absolventů celkově. Podíly zachycené v tab. 2.1 i v dalších tabulkách této kapitoly vyjadřují procentuální zastoupení počtu absolventů dané skupiny oborů na celkovém počtu absolventů všech kategorií středního vzdělání navazujících přímo na ZŠ, tedy včetně gymnázií. Oproti tomu v některých jiných informačních zdrojích NÚV (např. na www.nuv.cz v sekci Vzdělávání a trh práce v krajích ČR) je možné setkat se s podíly absolventů

¹ V tabulkách uvádíme časové řady za roky 2013–2018, pro srovnání pak i údaje za roky 2002 a 2007.

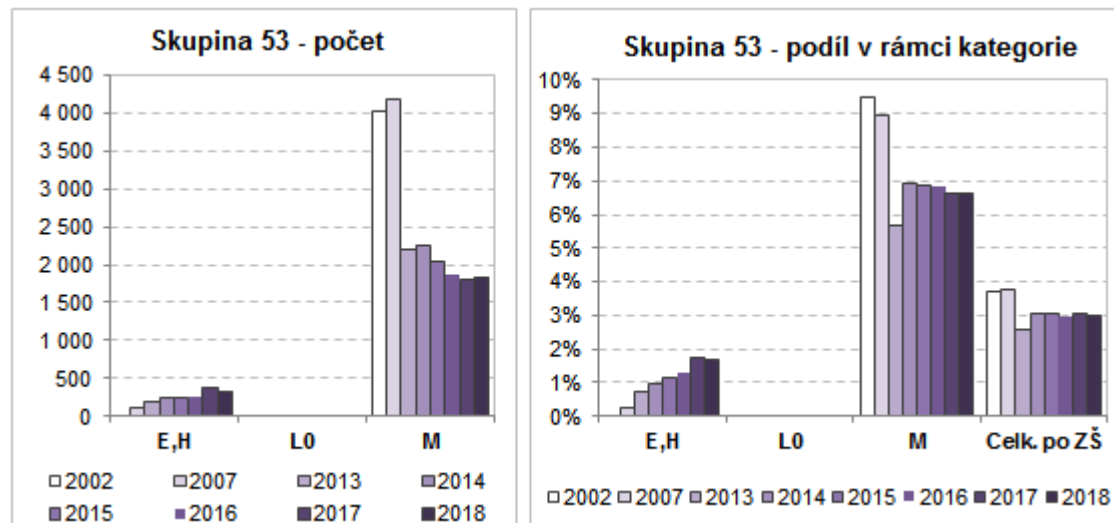
vztaženými k celkovému počtu absolventů po ZŠ bez gymnázií. Každý z těchto přístupů tak nabízí mírně odlišný pohled na danou problematiku.

Tab. 2.2: Vývoj počtu absolventů škol podle kategorie vzdělání²

Absolventi - denní forma vzdělávání									
	Kat. E,H		Kat. LO		Kat. M		Kat. K	Celkem (po ZŠ)	
	Sk. 53	Vše	Sk. 53	Vše	Sk. 53	Vše		Sk. 53	Vše
2002	0	44 483	0	6 792	4 022	42 428	18 527	4 194	112 863
2007	100	35 802	0	6 933	4 168	46 511	24 193	4 279	114 018
2013	184	24 592	0	5 070	2 201	38 969	22 686	2 395	91 884
2014	235	23 564	0	4 206	2 261	32 697	21 138	2 506	82 183
2015	252	22 260	0	3 707	2 041	29 783	20 533	2 328	76 852
2016	270	20 741	0	3 149	1 863	27 285	20 221	2 133	72 028
2017	366	20 739	0	3 205	1 801	27 121	20 403	2 197	72 072
2018	336	20 275	0	3 277	1 826	27 536	20 278	2 167	71 971
změna 13-18 (%)	82,6%	-17,6%	0,0%	-35,4%	-17,0%	-29,3%	-10,6%	-9,5%	-21,7%

Z téměř 2,2 tisíce absolventů zdravotnických oborů vzdělání v roce 2018 jich **15,5 %** (tj. 336) tvořili **absolventi s výučním listem** (kategorie E a H) a **84,3 %** (1,8 tisíce) představovali **absolventi** klasických **odborných maturitních oborů** (kategorie M)³. V jednotlivých kategoriích je však vývoj počtu absolventů rozdílný.

Obr. 2.1 a 2.2: Vývoj počtu a podílu absolventů škol v jednotlivých kategoriích (denní forma)

Převážná většina absolventů zdravotnických oborů ve středním vzdělávání ukončuje **maturitní obory** **kategorie M**. Celkový počet absolventů těchto klasických 4letých maturitních oborů dlouhodobě klesá, mezi lety 2007 a 2013 se počet absolventů snížil téměř o polovinu (o 47,2 %), v období mezi

² V tabulce je uvedena procentní hodnota změny počtu absolventů mezi roky 2013 a 2018, protože účelem bylo vyjádřit rozsah změn ve střednědobém období, tzn. v posledních 5 letech. Samozřejmě k velkým změnám docházelo už dříve, což dokazují hodnoty počtu absolventů v roce 2002, 2007.

³ Zbývající část tvořili absolventi středního vzdělání bez výučního listu i maturity (kategorie J).

roky 2013 a 2018 byl pokles už méně výrazný a jednalo se o snížení o 17,0 %. Obdobný vývoj měla i změna v podílu absolventů zdravotnických oborů na celkovém počtu absolventů kategorie M, což je patrné i z grafů na obr. 2.1 a 2.2. Před rokem 2013 se **podíl absolventů zdravotnických oborů s maturitou** na celkovém počtu absolventů této kategorie soustavně snižoval z 9,0 % v roce 2007 na 5,6 % v roce 2013, následně se jejich podíl zvýšil na **6,6 % v roce 2018**.

Počet absolventů učebních oborů v kategoriích E a H se navýšil ze 184 v roce 2013 na 336 v roce 2018 (jde výhradně o **obor Ošetřovatel**). Ačkoli se jedná o nízké počty, dlouhodobě dochází k jejich pozvolnému nárůstu. Tento trend dokazuje i **rostoucí podíl** absolventů zdravotnických oborů v rámci kategorie E, H. Toto zastoupení se zvýšilo z 0,7 % v roce 2013 na **1,7 % v roce 2018**.

Do kategorie L0, tedy maturitních oborů, jejichž součástí je i odborný výcvik, nebyly ani nejsou ve skupině 53 Zdravotnictví zařazeny žádné obory, tudíž i počty absolventů jsou dlouhodobě nulové.

Tab. 2.3: Vývoj počtu absolventů škol podle kategorie vzdělání

Absolventi	Kat. L5				VOŠ			
	denní		jiná forma		denní		jiná forma	
	Sk. 53	Vše	Sk. 53	Vše	Sk. 53	Vše	Sk. 53	Vše
Rok								
2002	0	6 316	0	3 459	1 514	6 572	213	643
2007	0	8 142	0	5 889	637	5 310	198	923
2013	11	3 238	0	3 425	1 211	4 819	140	1 618
2014	8	2 703	0	2 359	1 115	4 370	301	1 748
2015	10	1 975	3	1 563	1 248	4 420	289	1 615
2016	12	1 554	0	1 385	1 099	4 139	361	1 546
2017	9	1 645	2	1 079	1 115	3 683	317	1 491
2018	4	1 610	4	913	1 057	3 168	372	1 323
2018 (%)	0,2%	-	0,4%	-	33,4%	-	28,1%	-

Počet absolventů **nástavbového studia** celkem klesá, a to jak v případě denní, tak i jiných forem vzdělání. Nástavbové studium ve zdravotnických oborech (jedná se výlučně o **obor Zdravotnický asistent**, do něž byli první žáci přijati v roce 2011) ukončilo prvních 11 absolventů v roce 2013, 8 v roce 2018, z toho 4 v denní formě a 4 v jiné formě vzdělávání.

Vyšší odborné vzdělávání v roce 2018 ukončilo 1 429 absolventů **zdravotnických oborů** (bez rozlišení formy vzdělání), což odpovídá přibližně 32 % všech absolventů vyšších odborných škol (v roce 2013 byl jejich podíl 21 %) Na vyšších odborných školách jsou obory zaměřené na zdravotnictví zastoupeny jako **jednoznačně nejpočetnější skupina oborů vzdělání** (následují pedagogické a ekonomické obory). Podíl absolventů zdravotnických oborů vzdělání vyšších odborných škol v posledních 5 letech roste, a to zejména z důvodu, že klesá počet absolventů vyšších odborných škol celkově v denní i jiné formě vzdělávání.

Pokud vás zajímá oborová struktura absolventů podrobněji, doporučujeme podívat se na www.infoabsolvent.cz → do části **Absolventi a trh práce** → v záložce **Vzdělávání a volba oboru** je pod nadpisem → **Počty žáků a absolventů** umístěna stránka **Vývoj počtu absolventů SŠ a VOŠ**. V ní lze dohledat srovnání zastoupení absolventů v jednotlivých skupinách a kategoriích oborů.

2.2 Vývoj počtu nově přijatých žáků a jejich oborová struktura

Struktura absolventů úzce souvisí se strukturou nově přijatých žáků. Ta totiž předznamenává, jak se bude přibližně vyvíjet počet a struktura absolventů o několik let později. V minulých letech docházelo k velkému snížení počtu žáků, což se projevilo výrazněji i v oborové struktuře žáků. Největší snížení nastalo v roce 2010/11, kdy bylo do 1. ročníků středních škol přijato 113 150 žáků oproti 127 793 žákům v roce 2009/10. Ve školním roce 2018/19 bylo do 1. ročníků středních škol (kromě nástaveb) přijato 100 223 žáků. Od školního roku 2017/18 dochází k nárůstu počtu žáků vstupujících do prvních ročníků středních škol. I když nárůst zatím není velký, jedná se o 484 žáků, 0,5 % (loni 129 žáků; 0,1 %), je to příznivý jev, který bude pokračovat i v dalších letech. Komplikovaná situace škol s nízkými počty žáků se ani v několika dalších letech zásadně nezlepší a výraznější nárůst se projeví až po roce 2020.

V posledních 5 letech (2013–2018) došlo k celkovému poklesu počtu žáků vstupujících do 1. ročníku oborů středních škol navazujících na základní školu o 1,0 %. Výrazněji za uvedené období klesl počet nově přijatých žáků do oborů s výučním listem (o 6,8 %, z 31,6 tisíce na 29,4 tisíce nově přijatých žáků). Počet žáků vstupujících do odborných maturitních oborů vzdělání se snížil u kategorie L0 (o 8,8 %) a mírně navýšil u kategorie M (o 3,7 %). Počet nově přijatých žáků do gymnaziálních oborů je v posledních 5 letech stabilní (22,3 tisíce v roce 2018).

Skupina oborů 53 Zdravotnictví

A jak je to s nově přijatými žáky ve skupině oborů 53 Zdravotnictví? Počet nově přijatých žáků ve zdravotnických oborech od roku 2013 roste. V období 2013 až 2018 se jejich počet zvýšil o 28,5 % na 4,1 tisíce v roce 2018, zatímco nově přijatých žáků celkem ubylo o 1,0 %. **Podíl nově přijatých žáků do zdravotnických oborů navazujících přímo na základní školu se zvýšil, z 3,2 % v roce 2013 na 4,1 % v roce 2018.** Dlouhodobě patří skupina oborů 53 Zdravotnictví k těm, jejichž zastoupení nově přijatých žáků je relativně nízké.

Tab. 2.4: Vývoj počtu nově přijatých žáků do oborů středních škol po ZŠ podle kategorie vzdělání

Nově přijatí - denní forma vzdělávání									
Rok	Kat. E,H		Kat. L0		Kat. M		Kat. K Vše	Celkem (po ZŠ)	
	Sk. 53	Vše	Sk. 53	Vše	Sk. 53	Vše		Sk. 53	Vše
2002	0	52 508	0	8 817	4 663	53 003	25 308	4 663	140 373
2007	222	42 093	0	10 110	3 635	55 185	25 845	3 868	133 990
2013	310	31 566	0	6 486	2 850	40 060	22 175	3 202	101 258
2014	416	31 154	0	6 145	2 806	40 393	21 960	3 222	100 478
2015	371	30 118	0	6 248	2 801	40 182	22 524	3 204	99 994
2016	394	29 286	0	6 005	3 015	40 831	22 410	3 419	99 610
2017	452	29 257	0	6 099	3 437	40 926	22 375	3 929	99 739
2018	466	29 428	0	5 916	3 636	41 550	22 336	4 115	100 223
změna 13-18 (%)	50,3%	-6,8%	0,0%	-8,8%	27,6%	3,7%	0,7%	28,5%	-1,0%

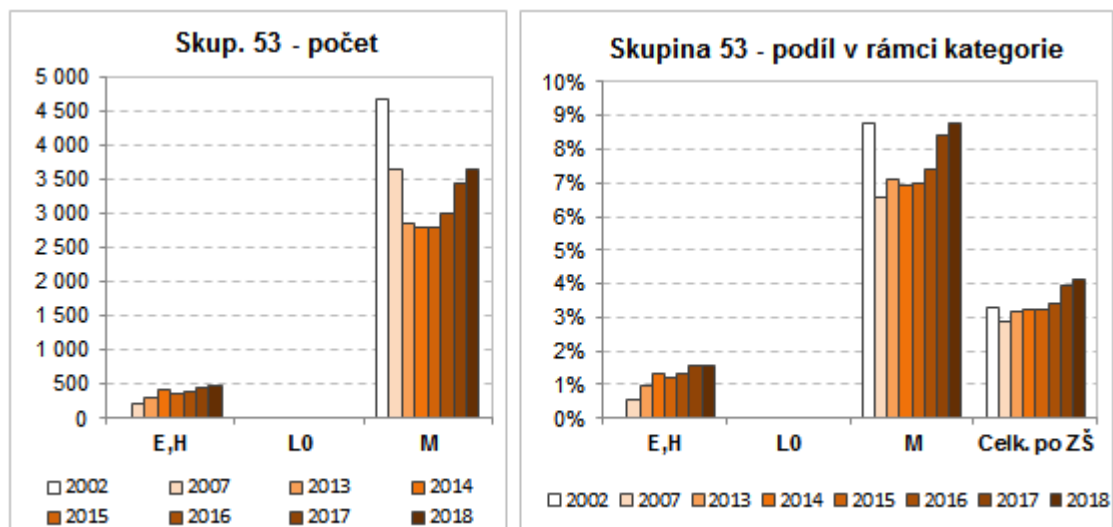
Z 3,2 tisíce nově přijatých žáků do zdravotnických oborů vzdělání v roce 2018 jich 11 % (tj. 466) bylo přijato do zdravotnických oborů s výučním listem (kategorie E a H) a 88 % (3,6 tisíce) představovali

nově přijatí do zdravotnických maturitních oborů kategorie M⁴. Do kategorie L0, tedy maturitních oborů, jejichž součástí je i odborný výcvik, nebyly ani nejsou ve skupině 53 Zdravotnictví zařazeny žádné obory, tudíž i počty nově přijatých jsou dlouhodobě nulové.

Do zdravotnických oborů s výučním listem (jde výhradně o obor Ošetřovatel) bylo v roce 2018 přijato 466 žáků, což odpovídá podílu 1,6 % nově přijatých žáků do učebních oborů. Počet i podíl nově přijatých žáků do **zdravotnických oborů s výučním listem** se dlouhodobě zvyšuje. Jejich počet vzrostl za posledních 5 let o polovinu, čímž se jejich zastoupení mezi nově přijatými žáky v oborech s výučním listem za stejné období zvýšilo z 1,0 % na 1,6 %. Projevuje se tedy poměrně zřetelný nárůst zájmu žáků základních škol o tyto obory.

Počet nově přijatých žáků do **zdravotnických oborů kategorie M** se v posledních pěti letech také zvýšil, a to o 27,6 % (rostl v posledních 3 letech), o něco pomalejším tempem však rostl také počet nově přijatých žáků do oborů kategorie M celkově (nárůst o 3,7 %). Proto v posledních 5 letech zastoupení nově přijatých žáků ve zdravotnických oborech kategorie M nejdříve stagnovalo a následně od roku 2015 rostlo, v roce 2018 dosáhlo hodnoty 8,8 %. Podrobnější údaje o počtech a podílech nově přijatých žáků a jejich vývoji obsahují tab. 2.4 a obr. 2.3 a 2.4.

Obr. 2.3 a 2.4: Vývoj počtu a podílu nově přijatých žáků v jednotlivých kategoriích (denní forma)

V případě **nástavbového studia** dochází dlouhodobě ke snižování počtu nově přijatých žáků. **Nově přijatí žáci zdravotnických oborů** tvoří ze všech nově přijatých 0,5 % v denní a 0,5 % v jiné než denní formě vzdělání. V roce 2018 dosáhl počet nově přijatých žáků do nástavbového studia ve zdravotnictví hodnoty 37 žáků.

Na **vyšší odborné školy** bylo v roce 2018 přijato do zdravotnických oborů 2 059 žáků, přibližně 62 % jich studuje v denní formě vzdělání. Zdravotnické obory jsou mezi nově přijatými žáky na vyšších odborných školách zastoupeny v 27,1 % případů u denní formy vzdělání a ve 30,6 % u jiných forem vzdělání. Poměrně vysoký zájem o studium zdravotnických oborů v rámci vyššího odborného vzdělávání je do značné míry dán změnou kvalifikačních požadavků, ke které došlo zhruba před patnácti lety a která například vyžadovala u zdravotních sester nikoli maturitní, ale vyšší odborné či bakalářské vzdělání. Počet nově přijatých do zdravotnických oborů vyšších odborných škol v posledních 5 letech ale klesá, stejně jako klesá zájem o obory vyšších odborných škol obecně.

⁴ Zbývající část tvořili nově přijatí do středního vzdělávání bez výučního listu i maturity (kategorie J).

Tab. 2.5: Vývoj počtu nově přijatých žáků do oborů navazujících na SŠ podle kategorie vzdělání

Nově přijatí	Kat. L5				VOŠ			
	denní		jiná forma		denní		jiná forma	
Rok	Sk. 53	Vše	Sk. 53	Vše	Sk. 53	Vše	Sk. 53	Vše
2002	0	11 412	0	8 673	2 172	10 709	669	2 024
2007	0	11 406	0	11 005	1 704	8 786	384	3 189
2013	44	7 036	0	6 006	1 886	8 548	714	3 257
2014	58	6 296	11	4 861	1 993	7 876	585	2 998
2015	40	5 802	9	4 395	1 876	6 887	733	2 981
2016	29	5 444	6	4 418	1 566	5 990	742	2 694
2017	45	5 110	4	2 950	1 414	5 131	850	2 747
2018	26	4 857	11	2 438	1 274	4 703	785	2 568
2018 (%)	0,5%	-	0,5%	-	27,1%	-	30,6%	-

Pro zájemce o další informace týkající se struktury nově přijatých žáků do škol doporučujeme podívat se na stránku www.infoabsolvent.cz → do části **Absolventi a trh práce** → v záložce **Vzdělávání a volba oboru** pod nadpisem → **Počty žáků a absolventů** → **Oborová struktura žáků v SŠ a VOŠ**.

Vývoj počtu nově přijatých žáků najdete v publikaci:

VOJTĚCH, J., CHAMOUTOVÁ, D.: *Vývoj vzdělanostní a oborové struktury žáků a studentů ve středním a vyšším odborném vzdělávání v ČR a v krajích ČR a postavení mladých lidí na trhu práce ve srovnání se stavem v Evropské unii 2018/19*. Praha: NÚV, 2019. 48 stran; dostupné na <https://www.infoabsolvent.cz/Temata/PublikaceAbsolventi?Stranka=9-0-157>.

2.3 Struktura nově přijatých žáků v krajích

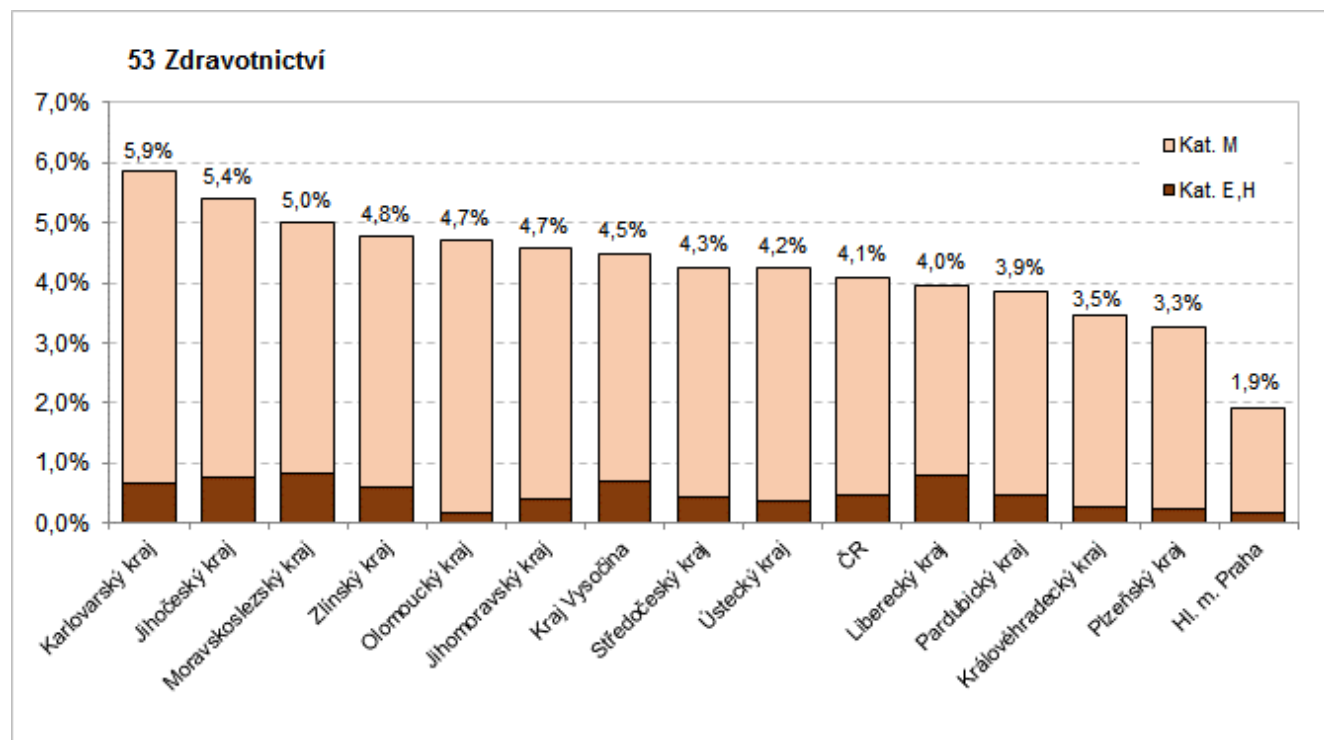
Tabulka 2.6 obsahuje údaje o počtech nově přijatých žáků v jednotlivých kategoriích zdravotnických oborů v roce 2018, a to v krajském členění. Vzhledem k různé velikosti krajů je však potřebné pro vzájemné srovnávání mezi kraji využít spíše podíl nově přijatých žáků těchto oborů na celkovém počtu nově přijatých žáků (obrázek 2.5).

V roce 2018 bylo v České republice přijato do 1. ročníků středních škol (bez nástavbového studia) 4 115 žáků do zdravotnických oborů, což představuje 4,1 % všech nově přijatých žáků. Téměř ve všech krajích dosahuje podíl nově přijatých žáků do sledovaných oborů po ZŠ alespoň 3,3 %, jen v Hlavním městě Praha vstupuje do těchto oborů pouze 1,9 % žáků ze základních škol. Naopak v Karlovarském kraji je po ukončení ZŠ do zdravotnických oborů přijato 5,9 % žáků, v Jihočeském 5,4 % a Moravskoslezském kraji 5,0 %.

Podíl nově přijatých do oborů s výučním listem (kat. E+H) je nejvyšší v Moravskoslezském, Libereckém a Jihočeském kraji (u všech tříd 0,8 %) a nejnižší v Olomouckém a Plzeňském kraji a v Hlavním městě Praha (stejně 0,2 %).

Maturitní obory kategorie M mají největší zastoupení v Karlovarském kraji (5,2 %) a nejnižší v Jihočeském kraji (4,6 %). V Hlavním městě Praha je nejvyšší podíl žáků vstupujících do maturitních oborů kategorie M (1,7 %).

Obr. 2.5: Podíl nově přijatých žáků v dané kategorii a skupině oborů na celkovém počtu žáků nově přijatých do oborů navazujících na ZŠ v roce 2018 v krajích (denní forma)

Tab. 2.6: Počet nově přijatých žáků podle kategorie vzdělání v roce 2018 v krajích (denní forma)

Kraj	Kat. E,H		Kat. L0		Kat. M		Kat. K	Celkem (po ZŠ)	
	Sk. 53	Vše	Sk. 53	Vše	Sk. 53	Vše		Sk. 53	Vše
Hl. m. Praha	24	2 534	0	766	252	6 780	4 199	276	14 428
Středočeský kraj	41	3 155	0	367	359	3 586	2 150	400	9 399
Jihočeský kraj	49	1 942	0	386	298	2 723	1 333	347	6 436
Plzeňský kraj	12	1 701	0	341	161	2 267	961	173	5 289
Karlovarský kraj	17	957	0	123	131	951	478	148	2 519
Ústecký kraj	31	3 019	0	341	315	3 354	1 351	346	8 164
Liberecký kraj	33	1 406	0	167	128	1 762	708	161	4 073
Královéhradecký kraj	15	1 529	0	222	171	2 350	1 192	186	5 349
Pardubický kraj	24	1 623	0	332	177	2 170	1 044	201	5 191
Kraj Vysočina	34	1 520	0	337	185	1 895	1 076	219	4 877
Jihomoravský kraj	43	3 049	0	762	451	4 154	2 721	507	10 810
Olomoucký kraj	11	1 967	0	433	287	2 515	1 321	298	6 342
Zlínský kraj	35	1 504	0	556	244	2 331	1 434	279	5 851
Moravskoslezský kraj	97	3 522	0	783	477	4 712	2 368	574	11 495
ČR	466	29 428	0	5 916	3 636	41 550	22 336	4 115	100 223

Každoroční krajský přehled vývoje počtu a podílu žáků a absolventů podle kategorie vzdělání je umístěn na webových stránkách www.nuv.cz → v části **Vzdělávání a trh práce** → pod odkazy [Souhrn informací o všech krajích](#) nebo [Informace o jednotlivých krajích](#).

2.4 Přehled oborů vzdělání

Jak už bylo v předchozím textu několikrát zmíněno, velké **změny** se v nedávné minulosti uskutečnily také **v oblasti soustavy oborů vzdělání**. Kurikulární reforma je spojena spíše s obsahovými proměnami přípravy a realizace vzdělávání, ovšem součástí těchto změn byla i **redukce počtu oborů vzdělání**. Nově vzniklé obory vzdělání jsou totiž šířeji koncipovány, aby umožnily absolventům širší uplatnitelnost, a dávají školám také možnost upravit si vzdělávací program o regionální prvek (promítnutí místních specifik trhu práce, požadavků zaměstnavatelů, provozních a technických podmínek školy apod.).

Kurikulární reforma probíhala několik let, kdy byly postupně během čtyř let vydávány nové rámcové vzdělávací programy a školy měly dvouletou lhůtu pro implementaci nových oborů do výuky prostřednictvím vytvoření vlastních školních vzdělávacích programů. Od roku 2012 už jsou všichni žáci přijímáni jen do nových oborů vzdělání.

Přehled zdravotnických oborů realizovaných ve školním roce 2018/19 na středních školách včetně počtu žáků v jednotlivých ročnících najdete v tabulce 2.7.

Tab. 2.7: Přehled oborů vzdělání s počtem žáků a absolventů v roce 2018/19 v denní formě vzdělání

Kategorie a obor vzdělání			1. roč.	2. roč.	3. roč.	4. roč.	Absolventi	Nově přijatí
J	5341J01	Zubní instrumentářka	17	27	0	0	5	13
J Celkem			17	27	0	0	5	13
H	5341H01	Ošetřovatel	509	431	397	0	336	466
H Celkem			509	431	397	0	336	466
M	5341M01	Zdravotnický asistent	1 644	2 630	2 145	1 996	1 346	1 599
	5341M02	Nutriční asistent	142	90	115	75	80	140
	5341M03	Praktická sestra	1 369	0	0	0	0	1 329
	5341M04	Masér ve zdravotnictví	28	0	0	0	0	28
	5343M01	Laboratorní asistent	271	253	188	233	186	269
	5344M01	Ortoticko-protet. technik	28	0	25	4	0	28
	5344M03	Asistent zubního technika	253	252	249	195	214	243
M Celkem			3 735	3 225	2 722	2 503	1 826	3 636
L5	5341L51	Zdravotnický asistent	28	28	0	0	4	26
L5 Celkem			28	28	0	0	4	26

Tabulka 2.8 obsahuje přehled počtu oborů, do kterých byli přijati žáci do 1. ročníků. Je zde zřejmý trend redukce oborů vzdělání ve středním odborném vzdělávání.

Tab. 2.8: Vývoj počtu oborů vzdělání, do kterých byli v daném roce přijati žáci do 1. ročníku denního studia

Kategorie	53 Zdravotnictví				Celkem			
	2002	2007	2012	2018	2002	2007	2012	2018
J	2	1	1	1	5	4	4	4
E					67	56	33	33
H		1	1	1	151	114	71	74
L0					49	48	28	29
L5			1	1	52	30	25	22
M	6	6	4	7	213	210	71	75
Celkem	8	8	7	10	537	462	232	237
Všechny					579	495	243	246

Pozn. Kategorie J je zde uvedena jen pro úplnost; s ohledem na její minoritní zastoupení není v dalším textu explicitně zmiňována.

V roce 2007 (ještě před kurikulární reformou) byli noví žáci přijati do 495 různých oborů vzdělání na středních školách, v roce 2012 už jen do 243. Skupinu oborů 53 Zdravotnictví lze řadit mezi skupiny s menším počtem oborů a pokles počtu oborů v této skupině nebyl výrazný. Od roku 2018 jsou přijati žáci do 2 nových oborů kategorie M (Praktická sestra a Masér ve zdravotnictví). V roce 2018 byli žáci přijati do 10 různých zdravotnických oborů vzdělání, z toho jeden tvořil obor kategorie J a jeden obor s výučním listem kategorie H. Nejvíce je oborů odborného vzdělání s maturitou kategorie M (7), jeden patří do nástavbového studia.

2.5 Přehled středních škol

S klesajícím počtem žáků bylo nutné optimalizovat také síť středních škol. Zatímco v roce 2002 přijalo žáky do 1. ročníků 1 571 středních škol, z toho 68 do některého ze zdravotnických oborů, v roce 2018 byl celkový počet škol (s alespoň jedním přijatým žákem) 1 280, z toho 80 škol s obory zaměřenými na zdravotnictví. Podrobnější počty škol, které přijaly žáky do 1. ročníku oborů středních škol, a to v detailu, o jakou kategorii vzdělání se jednalo, jsou uvedeny v tabulkách 2.9 a 2.10 (ve druhé z nich v členění podle krajů).

Tab. 2.9: Počet škol, které v daných letech přijaly ke studiu žáky do oborů v denní formě vzdělání

Rok	53 Zdravotnictví							Celkem						
	Všechny	J	E	H	L0	M	L5	Všechny	J	E	H	L0	M	L5
2002	68	8				66		1 571	20	195	546	228	767	344
2007	67	1		8		64		1 444	15	162	474	259	807	331
2018	80	1		33		68	1	1 280	11	152	436	228	699	211

Tab. 2.10: Počet škol, které v roce 2018 přijaly ke studiu žáky do oborů v denní formě vzdělání

Kraj	53 Zdravotnictví						Celkem							
	Všechny	J	E	H	L0	M	L5	Všechny	J	E	H	L0	M	L5
Hl. m. Praha	5			1		5		185	5	12	33	23	92	19
Středočeský kraj	10			3		8		148	1	20	53	19	76	24
Jihočeský kraj	6			3		5		90		10	33	13	48	16
Plzeňský kraj	4			1		3		55		8	21	14	32	12
Karlovarský kraj	2			1		2		31		4	13	7	18	3
Ústecký kraj	6			3		5		95		22	37	20	53	14
Liberecký kraj	2			1		2		48	1	6	14	6	34	9
Královéhradecký kraj	4			2		3		72	1	8	24	12	44	8
Pardubický kraj	4			1		4		74		4	32	17	38	12
Kraj Vysočina	7			3		5		64		7	27	11	35	12
Jihomoravský kraj	10	1		3		9	1	124	2	13	41	24	68	25
Olomoucký kraj	4			1		4		93		13	30	18	45	18
Zlínský kraj	6			4		4		66		10	31	19	39	15
Moravskoslezský kraj	10			6		9		135	1	15	47	25	77	24
ČR	80	1		33		68	1	1 280	11	152	436	228	699	211

Více informací k dané problematice uvádí publikace VOJTĚCH, J., CHAMOUTOVÁ, D., CHOMOVÁ, P.: *Analýza realizované vzdělávací nabídky středních škol*. Praha: NÚV, 2017. 51 stran, dostupné na <http://www.infoabsolvent.cz/Temata/PublikaceAbsolventi?Stranka=9-0-143>.

3. Nezaměstnanost absolventů škol na trhu práce

Nezaměstnanost absolventů škol patří k důležitým ukazatelům, které názorně vypovídají o uplatnitelnosti absolventů škol, ale také o zájmu a potřebách zaměstnavatelů. Tento ukazatel umožňuje srovnávat situaci absolventů jak v čase, tak mezi jednotlivými druhy vzdělání. Míra nezaměstnanosti absolventů škol vyjadřuje, kolik procent absolventů zůstalo bez zaměstnání a přihlásilo se do evidence na úřadu práce. Uváděné hodnoty vycházejí z poměru počtu absolventů v ukončeném školním roce a počtu evidovaných nezaměstnaných z nich. Míra nezaměstnanosti absolventů se vztahuje k datu 30. dubna daného roku.

3.1 Nezaměstnanost absolventů škol podle kategorie vzdělání

Míra nezaměstnanosti absolventů je velmi citlivá na ekonomický vývoj. V letech 2003–2008 se vlivem příznivé hospodářské situace nezaměstnanost absolventů snížila na minimální hodnoty. Mezi lety 2008 a 2010 se míra nezaměstnanosti absolventů začala vlivem ekonomické krize zvyšovat, aby v následujících dvou letech 2011–2012 zase postupně klesala. Nepříznivý vývoj ekonomiky, který vyústil v druhou hospodářskou recesi, kdy šest čtvrtletí po sobě ekonomika klesala, způsobil opětovné zvýšení **míry nezaměstnanosti absolventů škol v dubnu 2013 na nové maximum. V roce 2014 se však situace na trhu práce stabilizovala**, ekonomika začala růst. Od ledna 2015 dochází k posunutí celého cyklu k nižším hodnotám, v dalších letech se situace absolventů přicházejících na trh práce výrazně zlepšovala. Vývojová křivka však již naznačuje ukončení trendu poklesu. **Několiikaletý pokles v míře nezaměstnanosti se zastavuje** a v některých kategoriích vzdělání dochází mezi roky 2018 a 2019 k malému nárůstu.

Nejvyšší míra nezaměstnanosti byla v roce 2019 zaznamenána tradičně u absolventů s výučním listem (kategorie E, 7,7 %, kategorie H, 3,7 %) a u absolventů nástavbového vzdělání (kategorie L5; 4,5 %), nicméně ve srovnání s předchozím rokem došlo u těchto kategorií k mírnému poklesu. **Nejnižší hodnoty nezaměstnanosti** pak vykazují absolventi oborů s maturitou bez odborného výcviku (kategorie M; 3,8 %) a vyšších odborných škol (kategorie N; 1,9 %), zde se míra nezaměstnanosti absolventů ve srovnání s rokem 2019 mírně zvýšila. Nezaměstnanost absolventů maturitních oborů s odborným výcvikem (kategorie L0) dosáhla v roce 2019 hodnoty 4,7 % (nepatrně se zvýšila ve srovnání s předchozím rokem) a převyšuje míru nezaměstnanosti maturantů ostatních čtyřletých oborů, ale i vyučených kategorie H. Míra nezaměstnanosti absolventů nástavbového studia po vyučení je už tradičně vyšší než u vyučených a v roce 2019 činila 4,5 %.

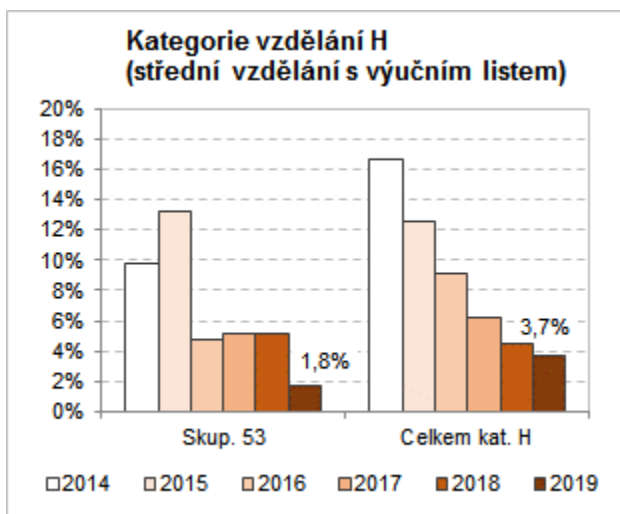
Zdravotnictví

Absolventi zdravotnických oborů vykazují dlouhodobě výrazně podprůměrné hodnoty nezaměstnanosti ve všech kategoriích vzdělání. Vývojové trendy nezaměstnanosti absolventů zdravotnických oborů pak kopírují vývoj celkové nezaměstnanosti absolventů. Vývoj nezaměstnanosti absolventů škol za posledních 6 let v jednotlivých kategoriích a skupině oborů 53 Zdravotnictví je znázorněn v grafech na obrázcích 3.1 až 3.3.

Tab. 3.1: Nezaměstnanost absolventů škol podle kategorie vzdělání v letech 2016–2019

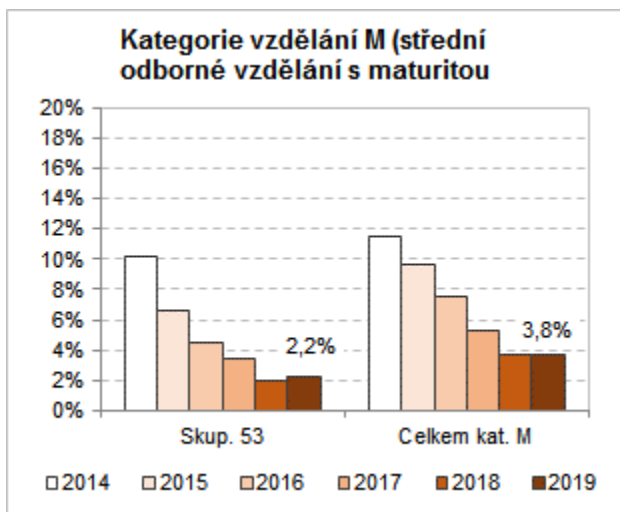
Kat.	Rok	Skup. 53 Zdravotnictví			Celkem
		Počet absolventů	Počet nezam. abs.	Míra nezaměstnanosti abs.	Míra nezaměstnanosti abs.
H	2016	252	12	4,8%	9,1%
	2017	273	14	5,1%	6,2%
	2018	370	19	5,1%	4,4%
	2019	336	6	1,8%	3,7%
M	2016	2041	92	4,5%	7,5%
	2017	1863	63	3,4%	5,2%
	2018	1801	37	2,1%	3,7%
	2019	1826	41	2,2%	3,8%
L5	2016	10	0	0,0%	10,6%
	2017	12	0	0,0%	8,9%
	2018	9	0	0,0%	5,3%
	2019	4	0	0,0%	4,5%
N	2016	1248	35	2,8%	5,2%
	2017	1099	12	1,1%	2,9%
	2018	1115	14	1,3%	1,8%
	2019	1057	10	0,9%	1,9%

Obr. 3.1: Míra nezaměstnanosti absolventů s výučním listem v letech 2013–2019

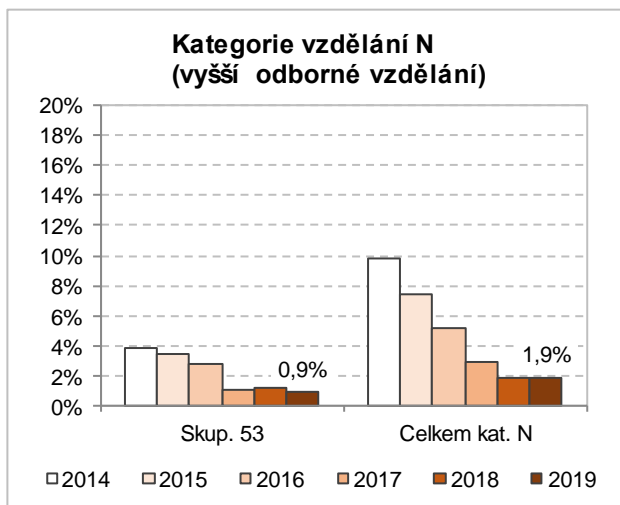
U absolventů **zdravotnických oborů s výučním listem** **kategorie H** se nezaměstnanost pohybovala v roce 2016 na úrovni 4,8 %, do roku 2019 však došlo k výraznému snížení na 1,8 %. Ve srovnání s hodnotami míry nezaměstnanosti u vyučených kategorie H celkem (3,7 %) se tedy jedná o nižší nezaměstnanost.

Obr. 3.2: Míra nezaměstnanosti absolventů 4letých oborů s maturitou v letech 2013–2019

Také míra nezaměstnanosti absolventů **maturitních zdravotnických oborů** **kategorie M** se v rámci kategorie dlouhodobě jeví jako **zřetelně podprůměrná**. V roce 2016 činila míra nezaměstnanosti maturantů kategorie M 7,5 %, ve zdravotnictví pak 4,5 %. V následujícím období měla míra nezaměstnanosti absolventů škol klesající charakter, u absolventů kategorie M se pokles se zastavil v roce 2018. V roce 2019 dosahuje míra nezaměstnanosti absolventů zdravotnických oborů kategorie M úrovně 2,2 % (průměr za kategorií M je 3,8 %).

Obr. 3.3: Míra nezaměstnanosti absolventů vyššího odborného vzdělání v letech 2013–2019

Výrazně podprůměrnou nezaměstnanost absolventů škol **vykazují i absolventi zdravotnických oborů vzdělání z vyšších odborných škol**, v roce 2019 dosáhla 0,9 % (1,9 % za VOŠ celkem). Z dlouhodobého hlediska jde o nejnižší míru nezaměstnanosti absolventů ze všech oborů vzdělání VOŠ, a lze tedy říci, že uplatnění absolventů zdravotnických oborů vzdělání vyšších odborných škol na trhu práce je takřka bezproblémové.

Vzhledem k nízkému počtu absolventů škol kategorie L5 (nástavby) je hodnocení obtížné a ne zcela objektivní.

Pro další informace, souhrny i metodologii k tématu nezaměstnanosti absolventů škol doporučujeme podívat se na stránky www.infoabsolvent.cz → do části **Absolventi a trh práce** → v záložce **Nezaměstnanost** pod nadpisem → **Nezaměstnanost absolventů škol**. Najdete zde informace o nezaměstnanosti absolventů škol podle jednotlivých kategorií i skupin oborů vzdělání, včetně jejich porovnání.

Výchozí publikace:

Vojtěch, J.: *Nezaměstnanost absolventů škol se středním a vyšším odborným vzděláním – 2019*. Praha: NÚV, 2019. 41 stran, dostupné na <https://www.infoabsolvent.cz/Temata/PublikaceAbsolventi?Stranka=9-0-162>.

3.2 Nezaměstnanost absolventů škol podle oboru vzdělání

V tabulce 3.2 jsou uvedeny míry nezaměstnanosti absolventů škol v roce 2017 a 2019 podle jednotlivých oborů vzdělání.

Mezi obory s velice nízkou mírou nezaměstnanosti patří obory vyšších odborných škol Diplomovaná dentální hygienistka, Diplomovaná všeobecná sestra a Diplomovaný zdravotnický záchranář. Velice dobře se uplatňují také absolventi vyššího odborného vzdělání oboru Diplomovaný farmaceutický asistent. Naopak vyšší nezaměstnanosti čelí například vyučení absolventi oboru Ošetřovatel (v roce 2019 je ale jejich míra nezaměstnanosti také velice nízká) či absolventi 4letého maturitního oboru Nutriční asistent a Laboratorní asistent.

Tab. 3.2: Míra nezaměstnanosti absolventů škol podle oborů v letech 2017 a 2019

Obor	Název oboru	2017			2019		
		ABS	NZ	MIRA NZ	ABS	NZ	MIRA NZ
5341H01	Ošetřovatel	273	14	5,1%	336	6	1,8%
5341M01	Zdravotnický asistent	1456	41	2,8%	1 346	22	1,6%
5341M02	Nutriční asistent	67	4	6,0%	80	4	5,0%
5343M01	Laboratorní asistent	162	8	4,9%	186	8	4,3%
5344M03	Asistent zubního technika	178	9	5,1%	214	4	1,9%
5341L51	Zdravotnický asistent	12	0	0,0%	4	0	0,0%
5341N11	Diplom.všeobecná sestra	517	2	0,4%	449	3	0,7%
5341N21	Dipl.zdrav.záchranář	102	1	1,0%	109	0	0,0%
5341N31	Dipl.dentální hygienistka	97	0	0,0%	103	0	0,0%
5341N41	Dipl.nutriční terapeut	65	2	3,1%	73	1	1,4%
5343N11	Dipl.farmaceut. asistent	147	2	1,4%	141	1	0,7%
5343N21	Dipl.zdravotní laborant	66	0	0,0%	47	2	4,3%
5344N11	Diplomovaný zubní technik	105	5	4,8%	135	2	1,5%

Pozn.: ABS – počet absolventů v předchozím školním roce; NZ – počet evidovaných nezaměstnaných absolventů; MIRA NZ – míra nezaměstnanosti absolventů škol k 30. dubnu. Některé obory vykazují malé množství absolventů, v takových případech může být míra jejich nezaměstnanosti nevyhovující.

Nezaměstnanost absolventů škol podle jednotlivých oborů si můžete vyhledat také na webové stránce <http://www.infoabsolvent.cz/Temata/ClanekAbsolventi/5-1-02>.

3.3 Nezaměstnanost absolventů škol v krajích

Národní ústav pro vzdělávání každoročně zpracovává reporty o nezaměstnanosti absolventů škol pro jednotlivé kraje. Pro každý kraj se zpracovává dlouhodobější vývoj nezaměstnanosti absolventů podle kategorií, včetně srovnání se situací v České republice. Nechybějí ani aktuální míry nezaměstnanosti absolventů v kraji v členění podle skupin oborů vzdělání. Kromě toho je k dispozici také zpráva za Českou republiku, v níž se hodnoty nezaměstnanosti absolventů v krajích navzájem porovnávají. Tyto materiály jsou veřejně dostupné na webových stránkách www.nuv.cz → v části [TÉMATA](#) pod nadpisem [Vzdělávání a trh práce](#) a následně [Analýzy a data NÚV](#) → pod odkazem [Souhrn informací o všech krajích – struktura zaměstnanosti, nově přijatí žáci a absolventi, nezaměstnanost absolventů](#). Případně lze využít odkaz [Informace o jednotlivých krajích](#).

4. Přejít absolventů škol na vysoké a vyšší odborné školy

Absolventi středních škol, kteří získají maturitní vzdělání, mohou dále pokračovat v terciárním studiu, a to na vyšších odborných či vysokých školách. Jaký podíl absolventů se však do dalšího studia hlásí a kolik je jich přijato? Tyto informace je možné získat z vysokoškolských matrik. V následující kapitole se údaje vztahují pouze k uchazečům, kteří se hlásí ke studiu na vyšší odborné a vysoké školy bezprostředně po ukončení střední školy.

4.1 Přihlašování absolventů s maturitou na vyšší odborné a vysoké školy

S rostoucími kapacitami vysokých škol v minulých letech narůstaly i počty přihlášených a přijatých absolventů oborů středních škol (včetně nástavbového vzdělávání). Počet uchazečů o terciární vzdělávání narůstal, a to až do roku 2010/11, kdy dosáhl 161 tisíc. Od roku 2011/12 pak v důsledku poklesu demografické křivky a postupného snižování zájmu uchazečů z řad odložené poptávky postupně klesá jak počet přihlášených ke studiu do terciárního vzdělávání, tak počet přijatých.

Přestože došlo k absolutnímu poklesu **počtu absolventů hlásících se na vysoké a vyšší odborné školy**, podíl přihlášených ke studiu na vysoké školy z řad absolventů středních škol v letech 2014/15–2016/17 narůstal (ze 79,1 na 80,4 %). V roce 2017/18 jsme pak zaznamenali pokles na 78,8 %. Na vyšších odborných školách je situace jiná – podíl absolventů středních škol přihlášených ke studiu poklesl z 9,0 % v roce 2014/15 na 6,6 % v roce 2017/18.

Nejčastěji se ke studiu na vyšší odborné či vysoké školy hlásí maturanti z gymnázií (téměř všichni) a lyceí (91 %), pak absolventi z klasických maturitních oborů kategorie M (75 %), následují absolventi oborů s maturitou a odborným výcvikem (kategorie L0; 37 %) a nástavbových oborů (33 %). Při přijímacím řízení jsou absolventi středoškolského studia úspěšní v různé míře, jejich úspěšnost se podle typů a druhů oborů středních škol pohybuje od 93 % v případě gymnázií až do 66 % v případě absolventů nástavbového studia. Obecně platí, že absolventi středoškolských oborů všeobecného charakteru a méně odborně zaměřených oborů jsou při přijímacím řízení úspěšnější, a to zejména při přijímacím řízení ke studiu na vysokých školách.

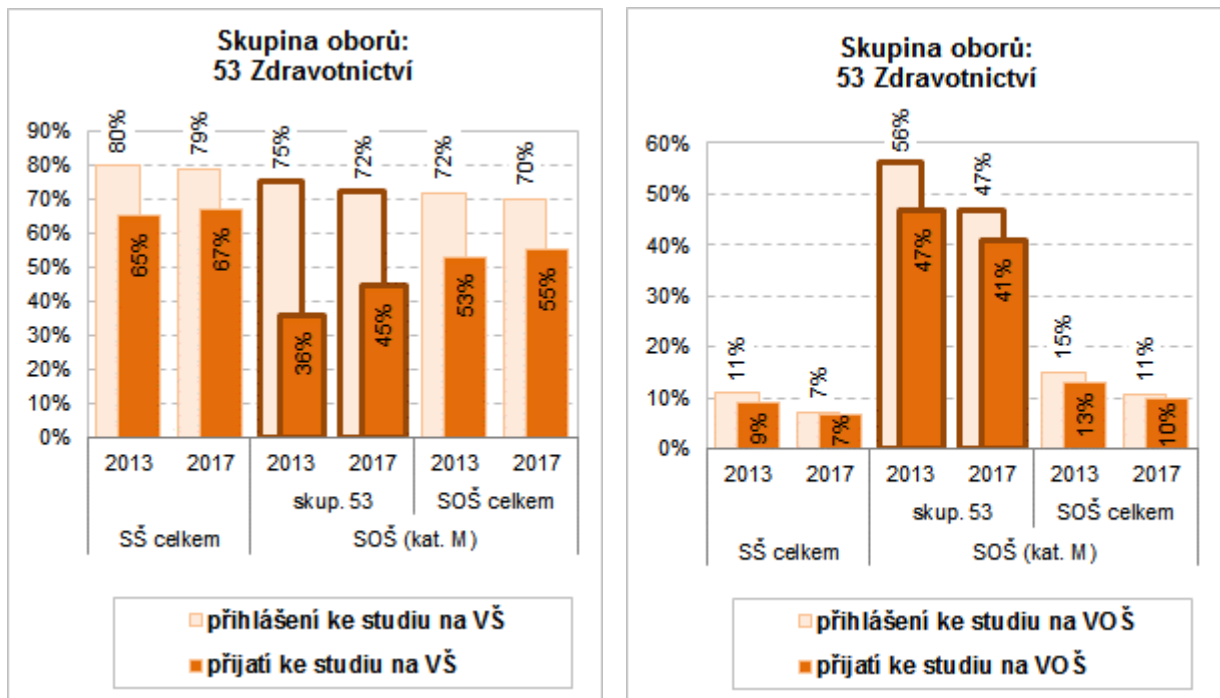
V přijímacím řízení ke studiu na vysokých školách souvisí úspěšnost absolventů s poskytovanou úrovní připravenosti pro terciární studium. Proto jsou nejúspěšnější absolventi gymnázií a lyceí. Následuje odstupňovaně úspěšnost absolventů maturitních oborů kategorie M a oborů s odborným výcvikem (kategorie L0), v případě absolventů oborů nástavbového studia je úspěšnost nižší.

Při přijímacím řízení ke studiu na vyšší odborné školy je úspěšnost absolventů všech kategorií vzdělávání na středních školách vyšší než na školy vysoké. To je dáno zejména skutečností, že vyšší

odborné školy nekladou na uchazeče o studium tak vysoké nároky a vzhledem ke školnému je volba absolventů uvážlivější.

V přihlašování do terciárního studia existují rozdíly mezi kategoriemi vzdělání. V **kategorii M** patří **Zdravotnictví** k oborovým skupinám s výraznějším podílem absolventů hlásících se na VOŠ a VŠ. V roce 2017 se ke studiu na terciární úrovni hlásilo 92 % absolventů zdravotnických oborů středních odborných škol (kategorie M), z toho 47 % ke studiu na vyšších odborných školách a 72 % maturantů ke studiu na vysokých školách⁵.

Obr. 4.1: Podíl přihlášených a přijatých absolventů SŠ hlásících se na vysoké školy a na vyšší odborné školy

Uchazeči o studium z řad absolventů zdravotnických oborů kategorie M jsou při přijímacím řízení ke studiu na vyšších odborných školách poměrně úspěšní, v případě vysokých škol je úspěšnost výrazně nižší. Ke studiu na vyšší odborné škole je přijato 87 % těch, kteří se dostaví k přijímacímu řízení, v případě vysokých škol je přijato 62 % dostavivších se k přijímacímu řízení.

Celkem je ke studiu v terciárním vzdělávání **přijato 76 % absolventů zdravotnických oborů kategorie M**, z toho do **vyšších odborných škol 41 %** (tento podíl klesá) a k **vysokoškolskému studiu 45 %** (jejich podíl narůstá).

⁵ Někteří absolventi se hlásili na vyšší odborné školy i na vysoké školy. Proto součet absolventů hlásících se do terciárního studia neodpovídá pouhému součtu absolventů hlásících se zvlášť na VOŠ a absolventů hlásících se na VŠ.

Tab. 4.1: Nejčastější obory, do kterých jsou maturanti skupiny oborů Zdravotnictví přijati

Do jakých oborů vzdělání jsou absolventi nejčastěji přijati?		53 Zdravotnictví	
		kat. M	
		2013	2017
Přechod na VŠ	53 Zdravotnictví	70,1% (1.)	82,4% (1.)
	75 Pedagogika,učit.,soc.péče	6,4% (3.)	5,3% (2.)
	67 Sociální vědy		1,9% (3.)
	39 Speciální interdisciplinární obory	7,8% (2.)	
Přechod na VOŠ	53 Zdravotnictví	92,9% (1.)	96,5% (1.)
	75 Pedagogika,učit.,soc.péče	5,7% (2.)	2,7% (2.)
	63 Ekonomika a administrat.		0,5% (3.)
	39 Speciální interdisciplinární obory	1,4% (3.)	

Vzhledem k odborněji zaměřenému studiu na středních školách si absolventi zdravotnických oborů většinou vybírají obory podobného zaměření, jaké absolvovali na střední škole. Absolventi zdravotnických oborů kategorie M, kteří jsou zároveň přijati **na vysokou školu**, jsou z 82 % přijati do některého vysokoškolského oboru ze skupiny **53 Zdravotnictví**, v malé míře pak do **pedagogických oborů** a na sociální vědy.

Z absolventů přijatých na **vyšší odborné školy** jich téměř **97 %** pokračuje ve studiu **zdravotnických oborů**, další část pak ve studiu oborů z oblasti pedagogiky a sociální péče (viz tab. 4.1).

Další informace, souhrny i metodologie k tématu přechodu absolventů škol do terciárního vzdělávání a jejich úspěšnosti studia na vysokých školách jsou uvedeny na www.infoabsolvent.cz v sekci **Absolventi a trh práce** → v záložce **Vzdělávání a volba oboru** → v podkapitole **Přechod absolventů SŠ do terciéru**. Najdete zde porovnání úspěšnosti absolventů při přechodu na vyšší odborné a vysoké školy mezi jednotlivými skupinami oborů vzdělání, a to i podle kategorie vzdělání.

Informace v této kapitole vycházejí z publikací:

VOJTĚCH, J., KLEŇHA, D.: *Přechod absolventů středních škol do terciárního vzdělávání – 2017/18*. Praha: NÚV, 2018. 58 stran,

dostupné na <http://www.infoabsolvent.cz/Temata/PublikaceAbsolventi?Stranka=9-0-152> a

PIKÁLKOVÁ, S., VOJTĚCH, J., KLEŇHA, D.: *Úspěšnost absolventů středních škol ve vysokoškolském studiu, předčasné odchody ze vzdělávání – 2014*. Praha: NÚV, 2014. 58 stran,

dostupné na <http://www.infoabsolvent.cz/Temata/PublikaceAbsolventi?Stranka=9-0-95>.

5. Shoda vzdělání a zaměstnání u absolventů

V této kapitole se podíváme na strukturu zaměstnanosti absolventů podle profesního členění. **Pojem absolvent zde přitom bude představovat mladého člověka ve věku 20 až 24 let.** Analyzované údaje vycházejí z Výběrového šetření pracovních sil, prováděného Českým statistickým úřadem. Na základě odborného porovnání dosaženého vzdělání a vykonávaného zaměstnání lze z těchto dat získat také strukturu zaměstnanosti absolventů podle toho, jak moc se jejich vzdělání blíží vykonávanému zaměstnání – jedná se o určení tzv. shody mezi vzděláním a vykonávaným zaměstnáním.

5.1 Zaměstnanost mladých absolventů podle seskupení povolání

V roce 2016 bylo zaměstnáno celkem 197 tisíc absolventů středního odborného vzdělání ve věku 20–24 let, z nich 7 tisíc tvořili absolventi zdravotnických oborů. To znamená, že mezi zaměstnanými absolventy ve věku 20–24 let tvořili **3,6 %** ti, kteří absolvovali některý z **oborů skupiny Zdravotnictví**, ať už na úrovni vyučení, či maturity. Počet zaměstnaných absolventů (ve věku 20–24 let) zdravotnických oborů s výučním listem i s maturitou se od roku 2013 mírně navýšil, a to o 4,4 %.

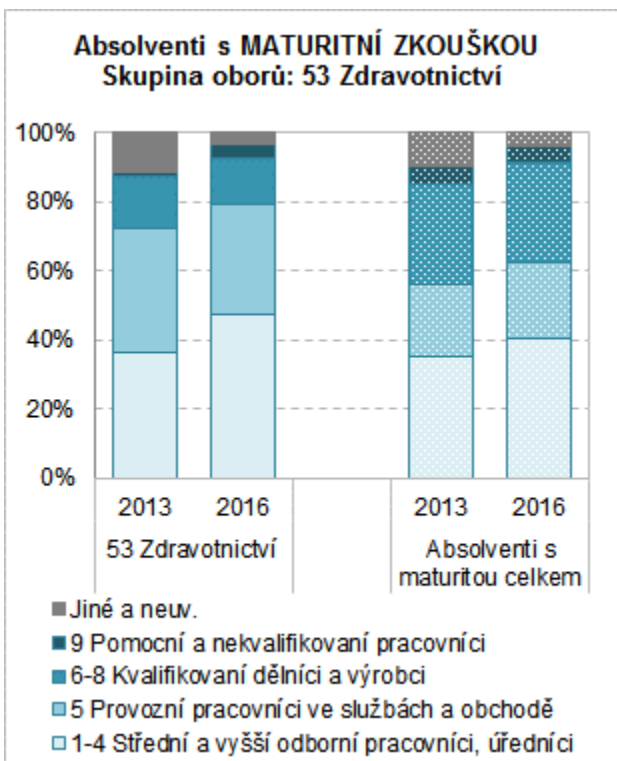
V roce 2016 bylo zaměstnáno téměř **99 tisíc vyučených absolventů ve věku 20–24 let**, z toho **773** z nich (**tj. 0,8 %**) mělo vzdělání v některém **ze zdravotnických oborů**. Od roku 2013 se počet pracujících absolventů s výučním listem téměř nezměnil.

Zaměstnaných **absolventů s maturitou** (věk 20–24 let) bylo v roce 2016 celkem **98 tisíc** a jejich počet od roku 2013 výrazně poklesl. Absolventi **zdravotnických oborů s maturitou v roce 2016 tvořili 6,4 %** všech pracujících absolventů s maturitní zkouškou a jejich počet se od roku 2013 nepatrně navýšil o 4,9 %, zatímco počet zaměstnaných absolventů se snížil o 30 %.

Tab. 5.1: Počet pracujících absolventů s vyučením a maturitou ve věku 20–24 let

Absolventi 20-24 let	Vyučení		Maturanti		Vyučení + maturanti	
	Skup. 53	Celkem	Skup. 53	Celkem	Skup. 53	Celkem
2013	766	101 047	5 978	139 557	6 744	240 604
2016	773	98 904	6 270	98 151	7 043	197 055
rozdíl	7	-2 143	292	-41 406	299	-43 549
změna (%)	0,9%	-2,1%	4,9%	-29,7%	4,4%	-18,1%

Obr. 5.1 a 5.2: Struktura pracujících absolventů s maturitou ve věku 20–24 let z hlediska profesního členění

Absolventi zdravotnických oborů s maturitní zkouškou nejčastěji pracují ve skupinách profesí **Střední a vyšší odborní pracovníci, úředníci (47,3 %)** a **Provozní pracovníci ve službách a obchodě (31,8 %)**, což správně odpovídá jejich úrovni i charakteru vzdělání. Zaměstnaných absolventů zdravotnických oborů s výučním listem v roce 2016 je relativně malý počet na hlubší specifikaci a sledování změn z hlediska profesního členění.

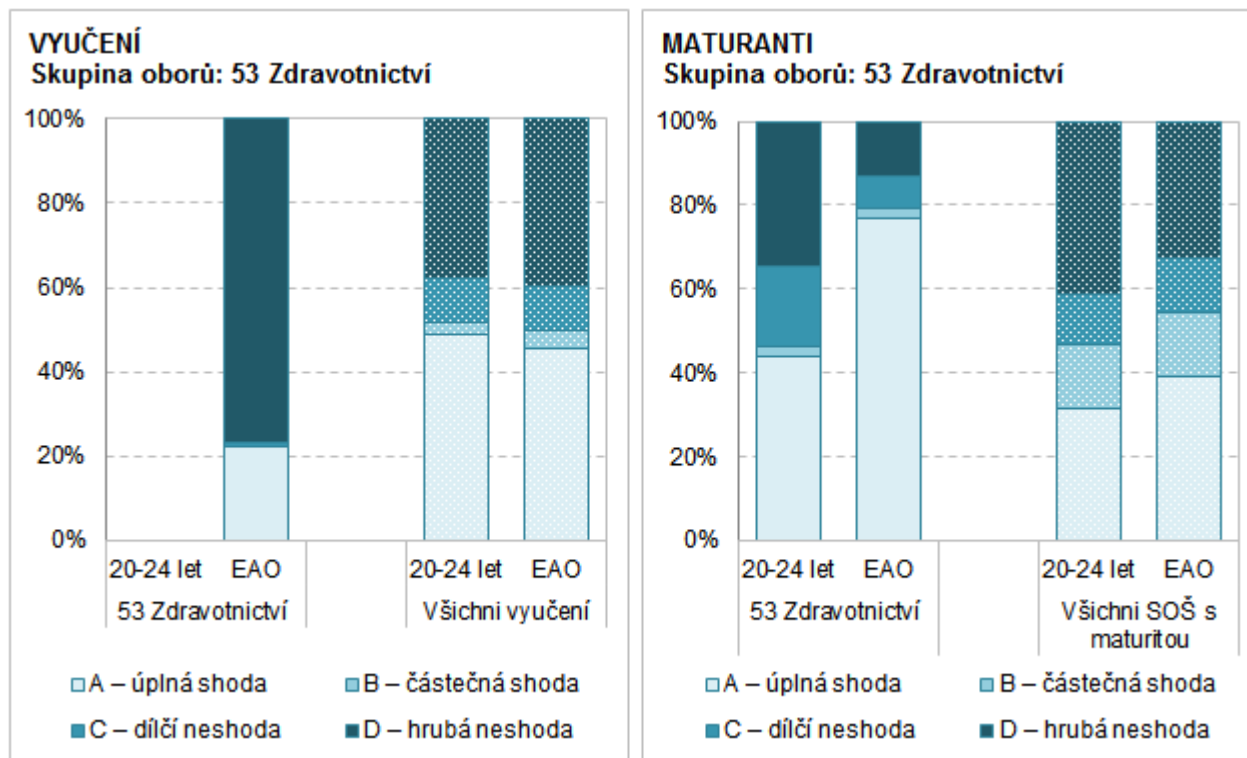
5.2 Shoda získaného vzdělání a vykonávaného zaměstnání

Na základě dosaženého vzdělání a vykonávaného zaměstnání došlo k rozdělení zaměstnaných do čtyř skupin – úplná shoda, částečná shoda, dílčí neshoda a hrubá neshoda. Pro posouzení toho, jaký podíl zaměstnaných absolventů pracuje zcela mimo svůj obor, je vypovídající právě hodnota hrubé neshody.

Vyučení celkem (bez věkového rozlišení) v roce 2016 dosahují poměrně vysokých hodnot úplné shody (46 %), u absolventů ve věku 20–24 let je to téměř 49 %. Na druhé straně, vysoký je také podíl těch, kteří pracují v hrubé neshodě se svým získaným vzděláním (40 %, u absolventů 38 %).

Vzhledem k tomu, že ve skupině 53 Zdravotnictví nejsou o situaci mladých absolventů zdravotnických oborů s výučním listem ve věku 20–24 let k dispozici potřebná data, je možné zde hodnotit pouze situaci vyučených v této skupině oborů celkem, bez rozlišení věku. Ti vykazují vysokou míru hrubé neshody – až 77 % z nich pracuje na pozicích, které jsou v hrubé neshodě s jejich vzděláním.

Obr. 5.3 a 5.4: Shoda získaného vzdělání a vykonávaného zaměstnání – struktura absolventů (2016)

Pozn.: EAO = ekonomicky aktivní obyvatelstvo; bližší označení kategorií A – úplná shoda, B – částečná shoda, C – dílčí neshoda, D – hrubá neshoda lze najít v níže uvedených odkazech.

Na **maturitní úrovni** se shoda mezi získaným vzděláním a vykonávaným zaměstnáním posuzuje obtížněji, protože klasické maturitní vzdělávání nesměruje tak jednoznačně k uplatnění v konkrétních skupinách profesí, a tudíž jsou hranice pro určování shody volnější. Proto mezi maturanty na trhu práce najdeme více zastoupeny také ty, kteří pracují v částečně shodě či dílčí neshodě s vystudovaným oborem vzdělání, než je tomu u vyučených.

Ve skupině oborů **53 Zdravotnictví** dosahuje podíl maturantů, kteří pracují **ve shodě** s vystudovaným oborem, celkem **76,8 %**, dalších 2,6 % v částečné shodě. Absolventi **zdravotnických oborů s maturitou** (ve věku 20–24 let) pak **v úplné shodě** se získaným vzděláním pracují ve **44,1 %** a v částečné shodě ve 2,4 % případů, dalších 19,2 % z nich je zaměstnáno alespoň v dílčí neshodě

mezi vzděláním a zaměstnáním a zcela mimo svůj obor pracuje 34,4 % těchto absolventů. Hodnoty hrubé neshody u absolventů zdravotnických oborů s maturitou jsou tedy o 7 procentních bodů nižší než u absolventů maturitních oborů jako celku.

Tab. 5.2: Podíl absolventů, jejichž zaměstnání je zcela odlišné od získaného vzdělání

% hrubá neshoda	Vyučení (20-24 let)		Maturanti (20-24 let)	
	Skup. 53	Všichni vyučení	Skup. 53	Všichni maturanti
2013	-	33,8%	27,1%	41,3%
2016	-	37,9%	34,4%	41,5%

Další informace, souhrny i metodologii k tématu shody mezi získaným vzděláním a vykonávaným zaměstnáním jsou uvedeny na www.infoabsolvent.cz v sekci **Absolventi a trh práce** → v záložce **Využití vzdělání** → v podkapitole **Shoda vzdělání a zaměstnání**. Najdete zde porovnání shody mezi jednotlivými skupinami oborů vzdělání, a to pro kategorie zaměstnaných absolventů **ve věku 20–29 let** – zvláště pro [vyučené](#) a pro [maturanty](#).

Informace v této kapitole vycházejí z publikací:

DOLEŽALOVÁ, G.: *Shoda dosaženého vzdělání a vykonávaného zaměstnání – 2016*. Praha: NÚV, 2017. 40 stran, <http://www.infoabsolvent.cz/Temata/PublikaceAbsolventi?Stranka=9-0-144> a

DOLEŽALOVÁ, G.: *Shoda dosaženého vzdělání a vykonávaného zaměstnání – 2013*. Praha: NÚV, 2014. 40 stran, <http://www.infoabsolvent.cz/Temata/PublikaceAbsolventi?Stranka=9-0-99>.

6. Pohled absolventů škol na své uplatnění v oboru

Předchozí kapitola se věnovala posouzení shody mezi získaným vzděláním a vykonávaným zaměstnáním, které vycházelo z odborného porovnání údajů o vzdělání a o vykonávané profesi mezi zaměstnanými osobami. Teď se na podobnou problematiku podíváme z pohledu absolventů. Představíme si totiž některé výsledky dotazníkového šetření mezi žáky posledních ročníků středních odborných škol. Dotazování se zaměřilo na otázky, jak si žáci vybírali svůj obor a jak byli s volbou oboru spokojeni. Dále zjišťovalo celkové hodnocení získaného vzdělání i kompetencí, silné a slabé stránky přípravy a rovněž další studijní a pracovní záměry budoucích absolventů, zejména zda se chtějí uplatnit ve svém oboru. Vzhledem k tomu, že poměrně vysoký podíl absolventů odchází pracovat mimo svůj obor, byla zjišťována i aktuální situace v oborech osobních a provozních služeb a specifické důvody, které vedou k odchodu absolventů z tohoto oboru.

Prezentované výsledky vycházejí z dotazníkového šetření žáků posledních ročníků středních odborných škol, které bylo realizováno v průběhu roku 2015 v Národním ústavu pro vzdělávání. Zjištění ukazuje situaci mladých lidí v závěru studia na střední škole, tedy v období těsně před vstupem na trh práce nebo do terciárního vzdělávání.⁶

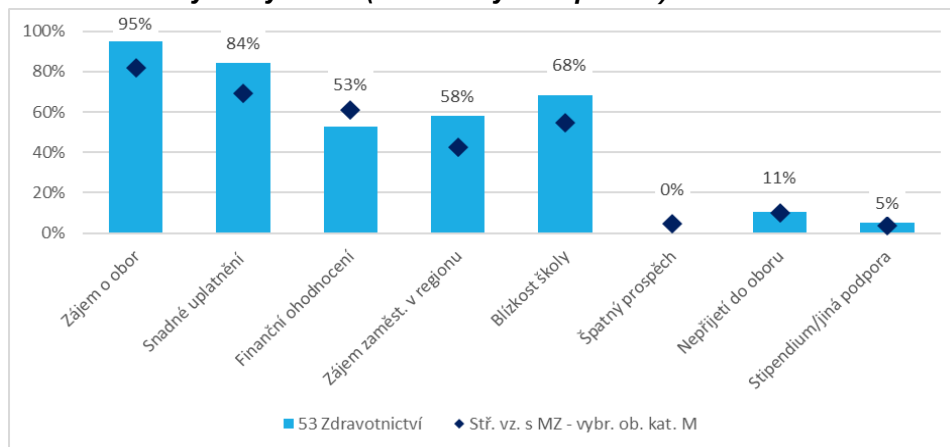
⁶ Výběr vzorku byl proveden jako stratifikovaný, a to z hlediska kategorie vzdělání i skupin oborů, a do průzkumu se zapojily celkově téměř 3 tisíce žáků posledních ročníků učebních i maturitních oborů, z toho 21 žáků zdravotnických oborů.

6.1 Zdravotnictví – maturitní obory

Motivace k volbě oboru

Zcela dominantním důvodem pro výběr zdravotnického oboru je zájem o obor (95 % oproti 82 % v průměru). V porovnání s ostatními skupinami je jednoznačně nejsilnějším motivačním faktorem. Častým důvodem volby tohoto oboru je dále předpoklad snadného uplatnění na trhu práce (84 % oproti 69 %). Žáci brali často v úvahu i blízkost školy (68 % oproti 55 %) a zájem zaměstnavatelů v regionu (58 % oproti 42 %). Naopak nižší roli při výběru tohoto oboru mělo předpokládané finanční ohodnocení (53 % oproti 61 % v průměru).

Obr. 6.1: Důvody volby oboru (v % kladných odpovědí)

Původní zájem o obor

Původní zájem žáků o tento obor je vysoký. Přibližně 43 % žáků chtělo rozhodně tento obor studovat a dalších 43 % spíše mělo zájem. Pouze 14 % obor spíše studovat nechtělo.

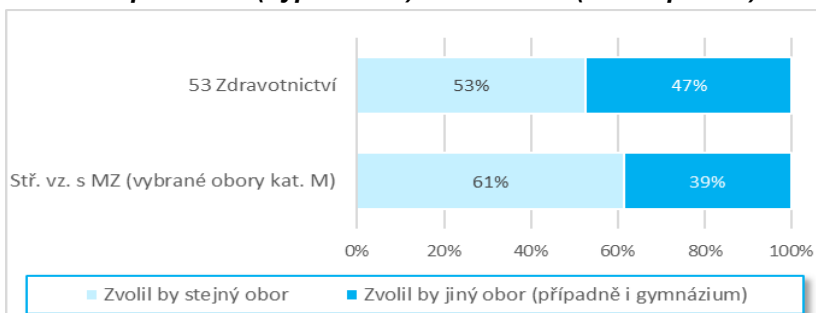
Kdo ovlivnil žáky při výběru oboru?

Pro studium oborů se zdravotnickým zaměřením se žáci rozhodovali převážně sami (89 % oproti 82 % v průměru). Na jejich rozhodnutí při výběru měli dále vliv rodiče, ten je ovšem ve srovnání s jinými obory spíše nižší (47 % oproti 56 %). Naopak výraznější vliv měli kamarádi (37 % oproti 24 %) a lidé z praxe (37 % oproti 23 % v průměru). Častěji žáky směřovali k tomuto oboru i poradci v pedagogicko-psychologické poradně (11 % oproti 5 % v průměru).

Míra identifikace s oborem

Přes původně poměrně vysoký zájem o obor je míra identifikace s tímto oborem v závěru studia poměrně nízká. Stejný obor by si znovu zvolila jen mírně nadpoloviční většina žáků (53 % oproti 61 % v průměru). Naopak poměrně vysoké procento (47 %) by si raději zvolilo jiný obor.

Obr. 6.2: Opakovaná (hypotetická) volba oboru (v % odpovědí)

Důvody volby jiného oboru

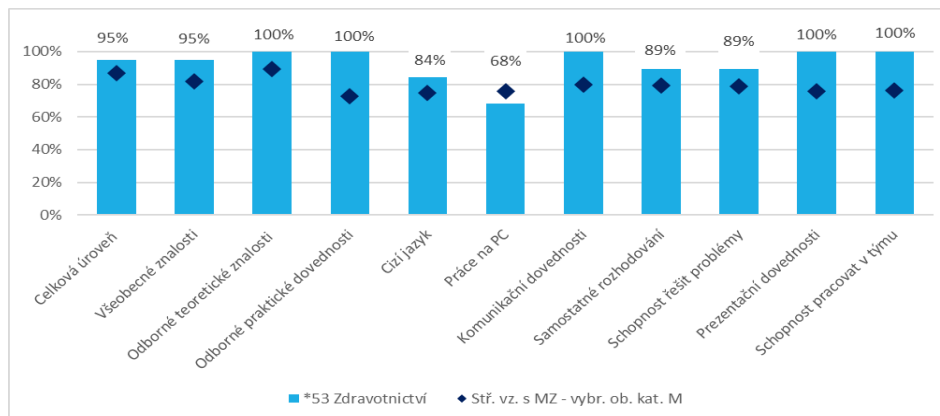
Dominantním důvodem, proč by si žáci zvolili jiný obor, jsou nízké platy v oboru (33 % oproti 10 %). Dalším frekventovaným důvodem je situace na trhu práce (19 % oproti 12 % v průměru) a přílišná náročnost oboru (14 % proti 11 %). Ztrátu zájmu o obor uvádí rovněž 14 % žáků, ovšem ve srovnání s průměrem (22 %) není tento důvod podstatný. Naprostá většina žáků zdravotnických oborů vyjádřila s celkovou úrovní vzdělání spokojenost (95 % oproti 87 % v průměru). Velmi vysoký podíl spokojených žáků je v této

Hodnocení studia

a úrovně získaných kompetencí

skupině oborů i v dalších oblastech. Pozitivní je především velmi vysoké procento žáků spokojených s odbornými teoretickými znalostmi i praktickými dovednostmi. Žáci jsou spokojeni i s úrovní cizího jazyka (84 %) a tzv. měkkými dovednostmi. Naopak slabším místem výuky je podle názoru žáků dovednost pracovat na PC (68 % oproti 76 %).

Obr. 6.3: Hodnocení získaných kompetencí (v % odpovědí rozhodně dobře + spíše)

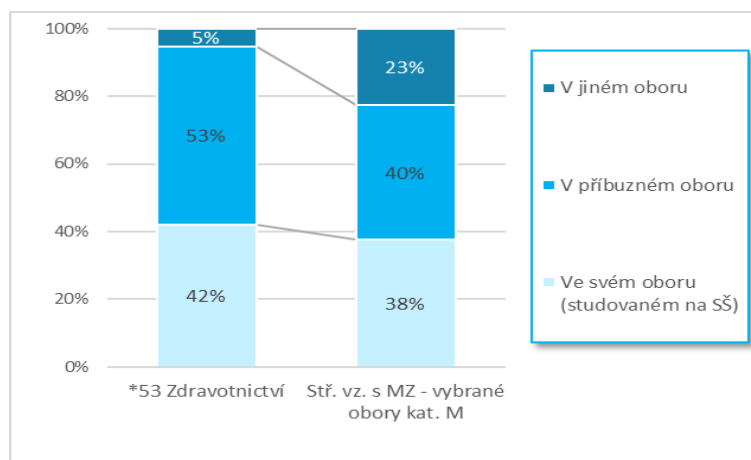
Pracovní a studijní záměry

Ze žáků zdravotnických oborů chce vstoupit přímo do zaměstnání asi jedna čtvrtina (25 %). Procenta těch, kteří chtějí pokračovat v terciárním vzdělávání, jsou zhruba na úrovni průměru (65 % v denním studiu a 10 % dálkově). Relativně vyšší je podíl těch, kteří uvažují o brigádě v zahraničí (30 % oproti 21 %), ovšem podíl těch, kteří uvedli, že by chtěli v zahraničí pracovat dlouhodobě, je v rámci vzorku naopak spíše nízký (5 %). Žáci zdravotnických oborů chtějí velmi často pokračovat v terciárním vzdělávání ve svém oboru (38 %) nebo v příbuzném oboru (33 %). Téměř nikdo neuvedl zájem o studium jiného oboru. Přibližně 29 % o dalším studiu zatím neuvažuje. Žáci se v souladu s dobrým hodnocením získaných kompetencí cítí být připraveni ke studiu zpravidla dobře.

Zájem pracovat v oboru

Žáci zdravotnických oborů chtějí nadprůměrně často pracovat přímo ve svém oboru (42 % oproti 38 %) nebo v příbuzném oboru (53 % oproti 40 %). Celkově chce odejít mimo obor jen 5 % žáků (oproti 23 % v průměru).

Obr. 6.4: Zájem žáků pracovat v oboru (v % odpovědí)

Důvody zájmu pracovat mimo obor

Nejčastějšími důvody, proč žáci zdravotnických oborů nechtějí pracovat v oboru, jsou ztráta zájmu o obor (5 %), nízké platy (5 %) a špatné pracovní podmínky (5 %). Vzhledem k celkově vysokému zájmu o uplatnění v oboru jsou ovšem procenta žáků, kteří z těchto důvodů chtějí pracovat mimo obor, nízká.

Možnosti získání zaměstnání v oboru

Žáci zdravotnických oborů hodnotí možnost získání zaměstnání v oboru relativně pozitivně. Více než čtvrtina (26 %) posuzuje možnosti získání zaměstnání v oboru jako velmi dobré (26 %), 42 % jako spíše dobré a 32 % jako spíše špatné.

Další informace, souhrny i metodologii k tématu můžete najít v následujících publikacích:

TRHLÍKOVÁ, J.: *Přechod absolventů středních škol na trh práce – II. etapa – srovnání situace absolventů učebních a maturitních oborů 3 roky od ukončení střední školy*. Praha: NÚV, 2018. 56 stran,

dostupné na <https://www.infoabsolvent.cz/Temata/PublikaceAbsolventi?Stranka=9-0-153>.

TRHLÍKOVÁ, J.: *Přechod absolventů středních škol na trh práce – Vzdělávací a profesní dráha absolventů SOŠ (Analýza rozhovorů)*. Praha: NÚV, 2017. 67 stran,

dostupné na <https://www.infoabsolvent.cz/Temata/PublikaceAbsolventi?Stranka=9-0-148>.

TRHLÍKOVÁ, J.: *Přechod absolventů středních škol na trh práce – III. etapa – šetření 2015*. Praha: NÚV, 2016. 39 stran,

dostupné na <https://www.infoabsolvent.cz/Temata/PublikaceAbsolventi?Stranka=9-0-135>.

TRHLÍKOVÁ, J.: *Přechod absolventů středních škol na trh práce. I. etapa – šetření 2015*.

Profily vybraných skupin učebních a maturitních oborů. Praha: NÚV, 2016. 55 stran,

dostupné na <http://www.infoabsolvent.cz/Temata/PublikaceAbsolventi?Stranka=9-0-134>.

Stručné výtahy a souhrny k tématu přechodu absolventů na trh práce z pohledu samotných absolventů jsou uvedeny také na www.infoabsolvent.cz v sekci Absolventi a trh práce → v záložce **Využití vzdělání** → v podkapitole [Využívají absolventi škol své vzdělání?](#) nebo v záložce **Vzdělávání a volba oboru** → v podkapitolách [Volba úrovně vzdělávání](#), [Volba a vztah k oboru](#) a [Hodnocení vzdělání](#) (informace o spokojenosti absolventů s výběrem oboru a se získanými kompetencemi).

7. Potřeby a názory zaměstnavatelů na připravenost absolventů škol

V této kapitole budou představeny dílčí výsledky z dotazníkového šetření mezi zaměstnavateli, v němž byly zjišťovány jejich personální potřeby, jejich názory na připravenost absolventů škol pro pracovní uplatnění či postoje k přijímání a nepřijímání absolventů škol. Uvedené výsledky se vztahují jen k těm zaměstnavatelům, jejichž působení souvisí převážně s oblastí zdravotnictví.

7.1 Požadované dovednosti u absolventů ze strany zaměstnavatelů

► Klíčové dovednosti, nebo odbornost?

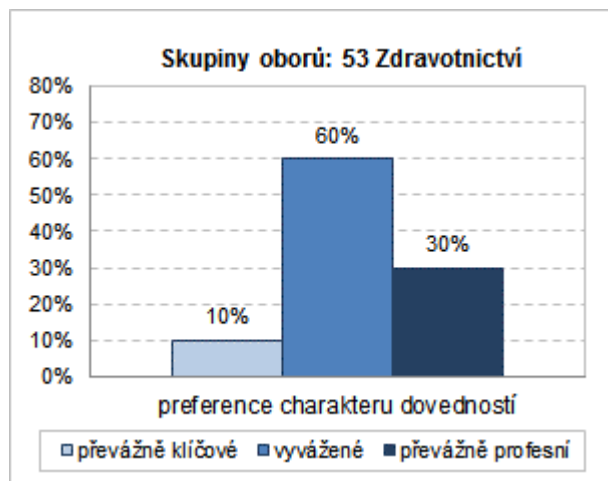
Pro plynulý přechod absolventů ze škol na trh práce je důležité, aby absolventi byli připraveni na zásadní požadavky a potřeby budoucích zaměstnavatelů a aby jejich znalosti, schopnosti a dovednosti (tzv. kompetence) také co nejvíce odpovídaly očekáváním potenciálních zaměstnavatelů. Kompetence lze přitom rozdělit na profesní a klíčové.

Profesní kompetence jsou úzce svázány s konkrétní odborností a jejich zvládnutí umožňuje, případně usnadňuje výkon určitých profesí či povolání. **Klíčové kompetence** jsou pojímány jako kombinace znalostí, dovedností a postojů, které všichni potřebují ke svému osobnímu naplnění a rozvoji, k aktivnímu občanství, sociálnímu začlenění i pro pracovní život.

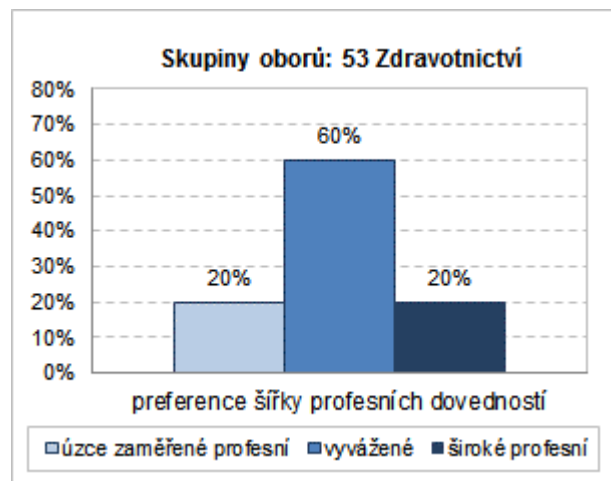
Z výsledků šetření vyplývá, že zaměstnavatelé v oblasti zdravotnictví **u svých zaměstnanců nejčastěji upřednostňují vyváženost mezi profesními a klíčovými dovednostmi** (obr. 7.1). Obecně s tím, jak získávají na významu kvalifikace přesahující jednotlivé profese a jak se mění

i požadavky na práci, roste i důraz kladený na klíčové kompetence. Jejich zvládnutí přispívá k větší flexibilitě pracovníků, tzn. k jejich schopnosti vykonávat rozličné odborné úkoly nebo měnit bez větších problémů různé profese, a napomáhá sladit schopnosti pracovníků s požadavky kladenými ze strany zaměstnavatele.

Obr. 7.1: Preference zaměstnavatelů mezi profesními a klíčovými dovednostmi při přijímání nových pracovníků

Obr. 7.2: Míra šířky profesního záběru vhodná u nových pracovníků vzhledem k důležitosti pro firmu zaměstnavatele

► **Hluboké a úzké profesní dovednosti, nebo široké profesní dovednosti?**

V reakcích zaměstnavatelů byly odpovědi preferující spíše široké profesní dovednosti relativně stejně časté jako odpovědi zdůrazňující úzké a hluboké profesní dovednosti (obr. 7.2). **Hodnota celkového průměru 3,6** vypovídá o **nepatrně větším důrazu** kladeném na **široké profesní dovednosti** (střed tvořila na škále hodnota 3,5).

► **Kompetence, které zaměstnavatelé považují za důležité**

Nároky zaměstnavatelů souvisejí s dosaženým vzděláním pracovníků, tzn., že **s rostoucí úrovní vzdělání přikládají zaměstnavatelé jednotlivým kompetencím větší význam**. Za nejdůležitější znalosti, dovednosti a schopnosti zaměstnavatelé v oblasti zdravotnictví označili:

- umění jednat s lidmi
- schopnost nést odpovědnost
- komunikační schopnosti
- schopnost rozhodovat se
- čtení a porozumění pracovním instrukcím

Za relativně nejméně důležité kompetence označili zaměstnavatelé zběhlost v cizích jazycích a práci s čísly při pracovním uplatnění.

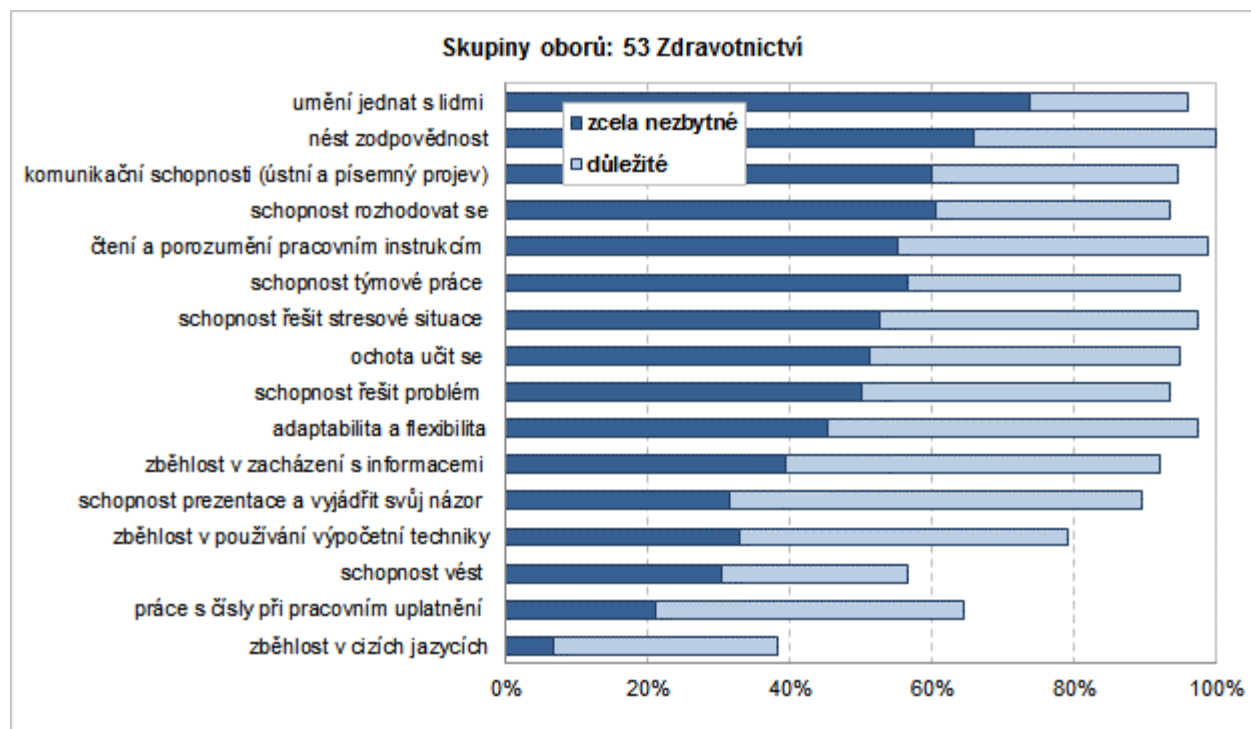
Nejnižší požadavky na vybavenost klíčovými dovednostmi mají zaměstnavatelé na **zaměstnance se středním vzděláním s výučním listem**. Vyplyvá to už ze samotného charakteru pozic, které tito pracovníci nejčastěji zastávají. Očekávají od nich zejména **umění**

jednat s lidmi, schopnost týmové práce, schopnost nést zodpovědnost a adaptabilitu, flexibilitu, dále také čtení a porozumění pracovním instrukcím a schopnost řešit stresové situace.

Na **zaměstnance se středním odborným vzděláním s maturitou** jsou kladeny vyšší nároky. Souvisí to s charakterem pracovních pozic, které bývají obsazovány těmito pracovníky. Jde o pozice, které jsou spojeny s požadavky na větší samostatnost, zodpovědnost, schopnost se rozhodovat a řešit problém. Největší důraz je kladen na schopnost **umění jednat s lidmi a nést odpovědnost**, dále i na **komunikační schopnosti, čtení a porozumění pracovním instrukcím a schopnost rozhodovat se.**

Nejvyšší úroveň vybavenosti klíčovými kompetencemi očekávají zaměstnavatelé od **pracovníků s vysokoškolským vzděláním**. Všechny klíčové kompetence hodnotí v případě vysokoškoláků jako zcela nezbytné nebo důležité. Nejvíce je zdůrazňováno **umění jednat s lidmi, schopnost nést zodpovědnost a rozhodovat se**, dále také **komunikační schopnosti** či **schopnost řešit problém**. Za relativně nejméně důležité kompetence označili zaměstnavatelé zběhlost v cizích jazycích a práci s čísly při pracovním uplatnění.

Obr. 7.3: Důležitost klíčových kompetencí podle zaměstnavatelů (v % odpovědí, 2012)

Pozn.: Řazeno podle váženého průměru, tj. celkové důležitosti.

Informace o tom, jak zaměstnavatelé hodnotí důležitost vybraných klíčových kompetencí, naleznete na stránce [Důležitost kompetencí pro zaměstnavatele v jednotlivých sektorech národního hospodářství](http://www.infoabsolvent.cz)⁷ na www.infoabsolvent.cz, údaje jsou uvedeny na úrovni sektorů, ve kterých zaměstnavatelé převážně působí.

⁷ Dostupné na <http://www.infoabsolvent.cz/TematickyKatalog/DStranka.aspx?KodStranky=4.1.01>

► **Klíčové kompetence, na jejichž rozvoj by se měly školy více zaměřit**

Zaměstnavatelé měli možnost vyjádřit se také k tomu, na jaké klíčové kompetence by se podle nich měly školy více zaměřit. I když se předpokládá, že v odpovědích zaměstnavatelů se promítnou právě jejich vlastní zkušenosti, odpovědi se nemusejí vztahovat jenom k danému odvětví, v němž firmy působí. Otázka byla definována obecně a zaměstnavatelé měli možnost vyjádřit se ke všem úrovním vzdělání.

Nejvyšší požadavky na rozvoj klíčových dovedností mají zaměstnavatelé při **vzdělávání maturantů**. Jelikož většinu zdravotnického personálu tvoří právě lidé s maturitní zkouškou, je logické, že právě na absolventy středního vzdělání s maturitou kladou zaměstnavatelé z oblasti zdravotnictví největší nároky. Deklarována je zejména potřeba zaměřit více pozornosti na zlepšení **schopnosti řešit stresové situace**, schopnosti **nést zodpovědnost** a **schopnosti týmové práce**. Zaměstnavatelé doporučují zaměřit pozornost i na rozvoj **komunikačních schopností**, **umění jednat s lidmi** a **schopnosti řešit problém**.

Tab. 7.1: Klíčové kompetence, na jejichž rozvoj by se měly školy více zaměřit (v % odpovědí, 2012)

klíčové kompetence	vyučení	střední s maturitou	VŠ	celkem
schopnost řešit stresové situace	62,5%	71,9%	71,9%	68,8%
nést zodpovědnost	56,3%	71,9%	62,5%	63,5%
schopnost týmové práce	53,1%	71,9%	59,4%	61,5%
schopnost řešit problém	53,1%	62,5%	56,3%	57,3%
umění jednat s lidmi	40,6%	65,6%	65,6%	57,3%
ochota učit se	62,5%	56,3%	46,9%	55,2%
komunikační schopnosti (ústní a písemný projev)	37,5%	68,8%	56,3%	54,2%
schopnost prezentace a vyjádřit svůj názor	40,6%	62,5%	56,3%	53,1%
schopnost rozhodovat se	40,6%	59,4%	50,0%	50,0%
čtení a porozumění pracovním instrukcím	62,5%	53,1%	31,3%	49,0%
adaptabilita a flexibilita	40,6%	46,9%	37,5%	41,7%
zběhlost v zacházení s informacemi	28,1%	50,0%	40,6%	39,6%
zběhlost v používání výpočetní techniky	31,3%	40,6%	37,5%	36,5%
zběhlost v cizích jazycích	15,6%	43,8%	43,8%	34,4%
schopnost vést	9,4%	34,4%	53,1%	32,3%
práce s čísly při pracovním uplatnění	18,8%	43,8%	31,3%	31,3%
jiné	3,1%	6,3%	6,3%	5,2%

V případě **vysokoškoláků** figuruje na předních místech nutnost většího rozvoje **schopnosti řešit stresové situace**, **umění jednat s lidmi** a **schopnosti nést zodpovědnost**. Značný důraz je kladen také na rozvoj **schopnosti týmové práce**, **schopnosti řešit problém**, **komunikačních schopností** či **schopnosti prezentace a vyjádřit svůj názor**.

Pokud jde o **vyučené**, zaměstnavatelé působící ve zdravotnictví doporučují více zaměřit pozornost na rozvoj **schopnosti řešit stresové situace**, **ochoty učit se** i **čtení a porozumění pracovním instrukcím**. Další výrazný podíl zaměstnavatelů požaduje zlepšení přípravy směřující k rozvoji schopnosti **nést zodpovědnost**, **schopnosti týmové práce** i **řešit problém**.

7.2 Charakteristiky přijímání absolventů do zaměstnání z pohledu zaměstnavatelů

► Kritéria ovlivňující přijetí pracovníka s praxí a absolventa

Zaměstnavatelé působící v oblasti zdravotnictví kladou při **přijímání absolventů** největší důraz na:

- požadované vzdělání
- ochotu dále se vzdělávat
- odbornou kvalifikaci a orientaci v oboru
- komunikativnost
- flexibilitu
- důslednost

Tab. 7.2: Kritéria pro přijetí zaměstnanců (podíl získaných odpovědí, 2012)

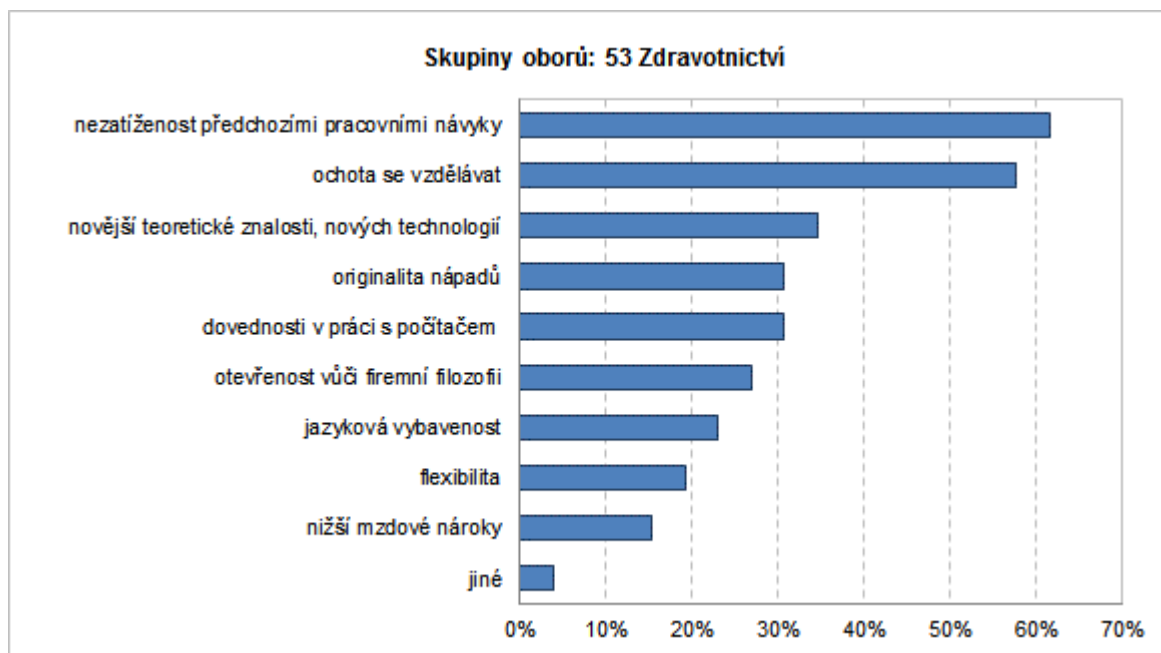
Kritéria pro přijetí zaměstnanců (podíl firem s tímto požadavkem)			
u absolventů		u pracovníků s praxí	
požadované vzdělání	88,5%	předchozí praxe, profesní zkušenosti	100,0%
ochota dále se vzdělávat	76,9%	pracovitost, pracovní nasazení	88,5%
odborná kvalifikace, orientace v oboru	73,1%	samostatnost	84,6%
komunikativnost	73,1%	komunikativnost	84,6%
flexibilita	73,1%	zájem o práci, chuť pracovat	80,8%
důslednost	73,1%	ochota nést odpovědnost	80,8%
zájem o práci, chuť pracovat	69,2%	důslednost	80,8%
pracovitost, pracovní nasazení	69,2%	schopnost týmové práce	76,9%
schopnost týmové práce	69,2%	odborná kvalifikace, orientace v oboru	69,2%
samostatnost	57,7%	reference	69,2%
ochota nést odpovědnost	57,7%	ochota dále se vzdělávat	69,2%
znalost jazyků	50,0%	flexibilita	65,4%
reference	30,8%	požadované vzdělání	61,5%
řidičské oprávnění	30,8%	řidičské oprávnění	38,5%
předchozí praxe, profesní zkušenosti	11,5%	znalost jazyků	19,2%
jiné	3,8%	jiné	3,8%

► Proč zaměstnavatelé přijímají absolventy škol?

Většina firem působících v oblasti zdravotnictví se přijímání absolventů nevyhýbá, v některých případech jsou absolventi dokonce preferováni (v 15 %).

Hlavním důvodem firem pro rozhodnutí přijmout absolventy je jejich **nezatíženost předchozími pracovními návyky** a jejich **ochota dále se vzdělávat**. Zaměstnavatelé oceňují také jejich novější teoretické znalosti, originalitu nápadů, ale i jejich dovednosti v práci s počítačem. Část z nich se také domnívá, že absolventi jsou otevřenější vůči firemní filozofii (jsou ochotni přijímat názory a postoje dané firmy) nebo že mají dobrou jazykovou vybavenost. Méně častými důvody jsou nižší mzdové nároky či flexibilita.

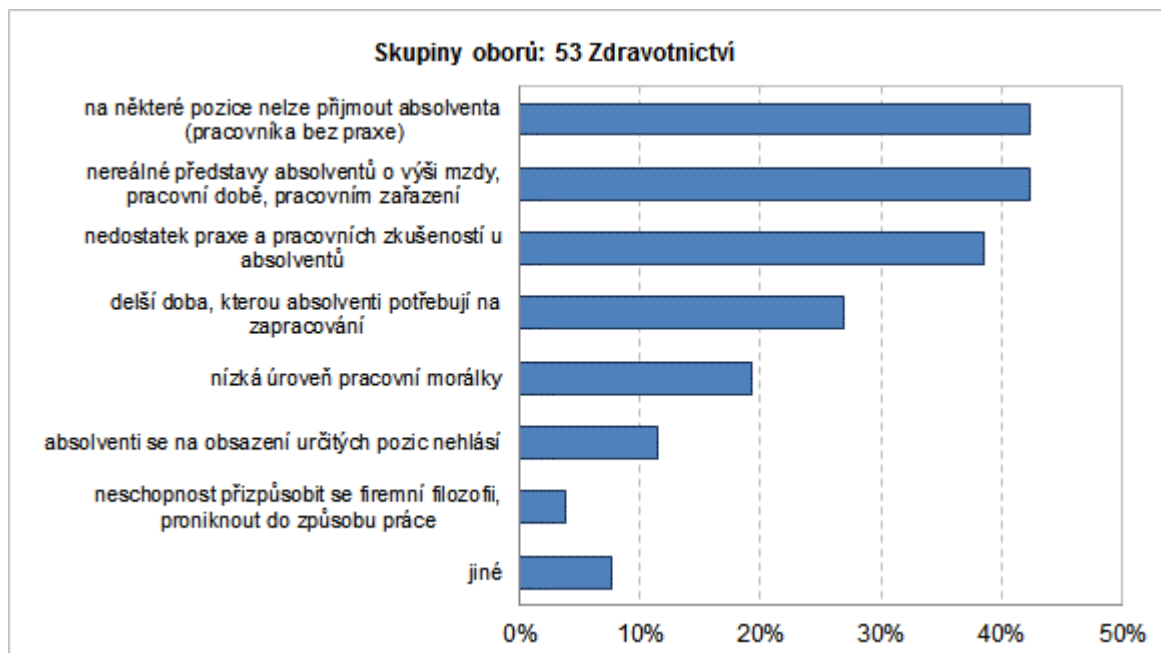
Obr. 7.4: Důvody přijímání absolventů škol z pohledu zaměstnavatelů (2012)

► **Jaké jsou důvody nepřijímání absolventů?**

Ačkoli významná část firem je otevřená vůči přijímání absolventů, část zaměstnavatelů se přesto absolventům spíše vyhýbá (11 %).

Obr. 7.5: Důvody nepřijímání absolventů škol z pohledu zaměstnavatelů (2012)

Hlavními důvody, proč zaměstnavatelé nepřijímají absolventy, je jednak přesvědčení, že **na některé pozice ani nelze absolventa přijmout**, protože pro výkon dané profese je praxe nezbytná, jednak **nereálné představy absolventů o výši mzdy, pracovní době nebo**

pracovním zařazení. Firmy považují za častý důvod k nepřijetí absolventa také **nedostatek praxe a pracovních zkušeností a delší dobu, kterou absolventi potřebují na zapracování.**

Část zaměstnavatelů jako nevýhodu označuje i **nízkou úroveň pracovní morálky absolventů.** Objevuje se také názor některých zaměstnavatelů, že **absolventi o jisté pracovní pozice nejeví zájem** a nehlásí se na ně. Spíše okrajově se stává, že firma absolventy nepřijme kvůli jejich neschopnosti přizpůsobit se firemní filozofii či proniknout do způsobu práce.

► Poptávka po profesích či oborech vzdělání na trhu práce

Nedostatek pracovníků určitých profesí pociťuje 42 % firem z oblasti zdravotnictví, z nichž všechny se vyjádřily i konkrétně vyjmenováním profesí či oborů vzdělání, u kterých se potýkají s jejich nedostatkem. Nejvíce postrádají **fyzioterapeuty a radiologické laboranty.** Chybějí jim ale i **lékaři** (bez bližší specifikace), **neurologové, stomatologové** či **zdravotní sestry.**

Zaměstnavatelé byli požádáni, aby se pokusili stanovit obory vzdělání, po kterých bude podle jejich názoru na trhu práce poptávka v dalších letech. Měli možnost vyjádřit se k více oborům, a to nejen z odvětví, ve kterých působí. Do jisté míry se zde projevuje přímá vazba mezi oborovým zaměřením firem a profesemi, po kterých bude v příštích letech poptávka.

Tab. 7.3: Které profese/obory považují zaměstnavatelé za perspektivní?

perspektivní profese či obory vzdělání	počet
řemeslník (obecně)	8
ošetřovatel	5
Zdravotnictví	4
psycholog	4
pracovník IT, výpočetní techniky	4
Stavebnictví	3
instalatér, topenář	3
všeobecná sestra-VŠ vzděl.	3
sociální pracovník	3
pedagogové	3
jiné	25

Za profese, po kterých bude v příštích letech poptávka, lze podle vyjádření zaměstnavatelů označit především **řemeslníky** různého charakteru (nebyli přesněji specifikováni), **ošetřovatele, psychology** či pracovníky z oblasti **výpočetní techniky.** Zaměstnavatelé předpokládají, že dobré vyhlídky na uplatnění mají i absolventi **zdravotnických či stavebních oborů.** Za perspektivní profese jsou považováni také instalatéři, vysokoškolsky vzdělané zdravotní sestry, sociální pracovníci či pedagogové.

Informace v této kapitole vycházejí z dotazníkového šetření mezi zaměstnavateli, které uskutečnil Národní ústav pro vzdělávání v rámci projektu VIP Kariéra II – KP v roce 2012.

Výsledky z tohoto šetření byly zpracovány a vydány v publikacích:

DOLEŽALOVÁ, G., VOJTĚCH, J.: *Potřeby zaměstnavatelů a připravenost absolventů škol – šetření v kvartérním sektoru.* Praha: NÚV, 2014, dostupné na

<https://www.infoabsolvent.cz/Temata/PublikaceAbsolventi?Stranka=9-0-92>,

ÚLOVEC, M.: *Potřeby zaměstnavatelů a připravenost absolventů škol – komparační analýza – 2014.* Praha: NÚV, 2014, dostupné na

<http://www.infoabsolvent.cz/Temata/PublikaceAbsolventi?Stranka=9-0-90>.

Další informace, souhrny i metodologie k tématu potřeb zaměstnavatelů jsou uvedeny také na www.infoabsolvent.cz v sekci **Absolventi a trh práce** → v záložce **Požadavky zaměstnavatelů** → v podkapitole **Kompetence důležité pro zaměstnání** a **Charakteristiky přijímání do zaměstnání.**

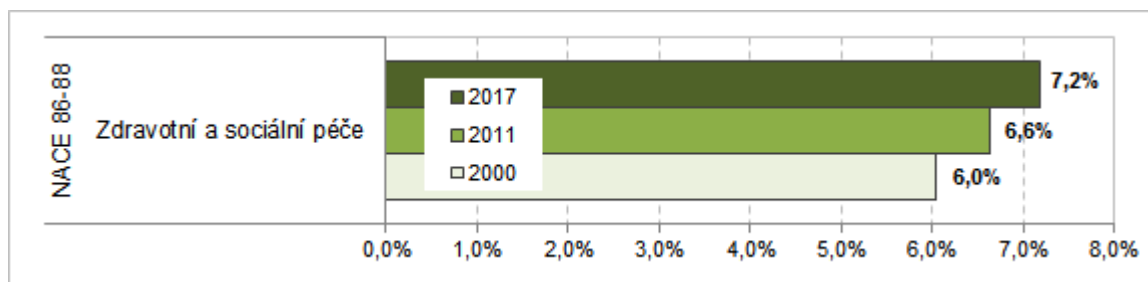
8. Trh práce a zaměstnanost v ČR a EU

Pro komplexní pohled na potřeby trhu práce je zapotřebí podívat se i na dlouhodobější vývoj zaměstnanosti v jednotlivých odvětvích či profesních skupinách. Ten totiž dokáže napovědět, jak se může zaměstnanost v dílčím segmentu vyvíjet dál. Národní ústav pro vzdělávání má zpracované obsáhlé studie zaměřené na analýzy změn trhu práce v ČR a EU a nastínění možného vývoje potřeb na trhu práce v ČR.

8.1 Zaměstnanost podle odvětví

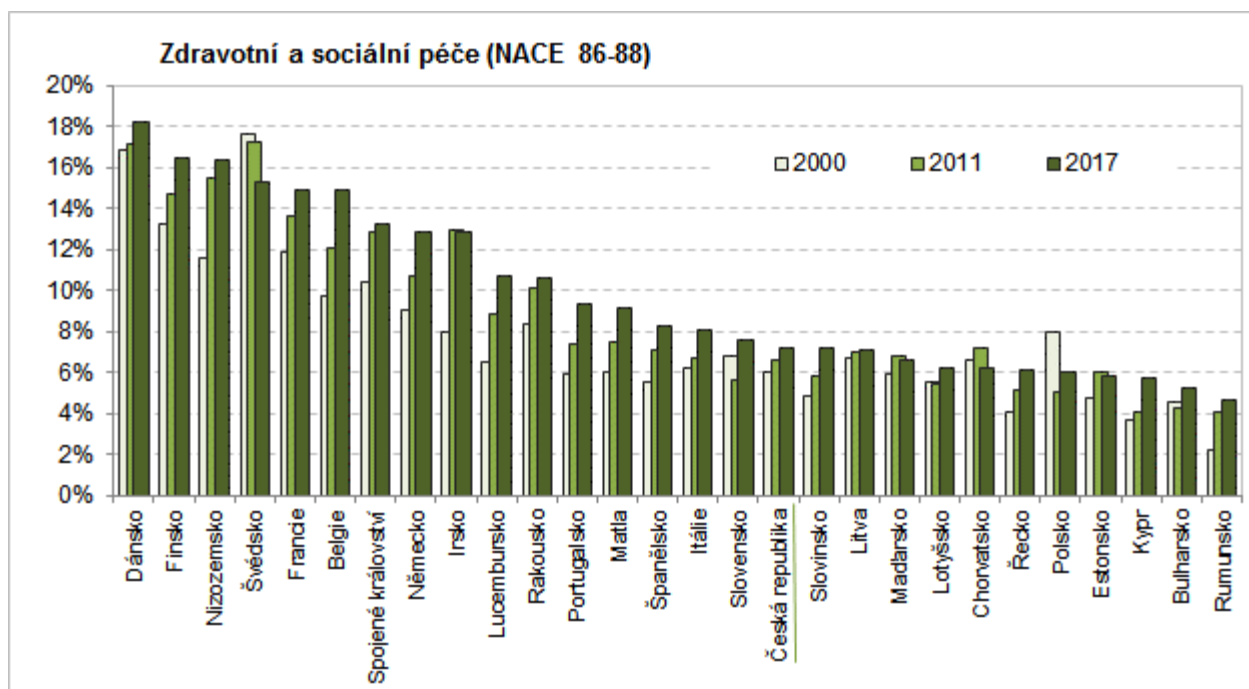
Odvětví Zdravotní a sociální péče patří do veřejného kvartérního sektoru. Toto odvětví tvoří tři skupiny odpovídající mezinárodní klasifikaci NACE. Největší z nich je skupina **Zdravotní péče (NACE 86)**, kde je zaměstnáno zhruba 70 % ze všech zaměstnaných v této skupině povolání. Ostatní osoby jsou zaměstnány ve skupinách (seřazeny sestupně podle počtu zaměstnaných) **Pobytové služby sociální péče (NACE 87)** a **Ambulantní nebo terénní sociální služby (NACE 88)**.

Obr. 8.1: Podíl zaměstnaných v odvětví v ČR

Nárůst produktivity práce, který byl v České republice v odvětví Zdravotní a sociální péče nižší než růst celkové produkce, způsobil mezi roky 2000 a 2017 zvýšení počtu zaměstnaných osob.

Obr. 8.2: Podíl zaměstnaných v odvětvích v zemích EU

Od roku 2000 se jejich počet zvýšil o necelých 68 tisíc, tedy zhruba o 23,7 %. Podíl odvětví na celkové zaměstnanosti se v ČR mezi roky 2000 a 2017 zvýšil z 6,0 % na 7,2 %. V porovnání s podílem tohoto odvětví **na celkové zaměstnanosti vůči EU28 je v ČR podíl odvětví Zdravotní a sociální péče nižší**, neboť v EU28 má toto odvětví na celkové zaměstnanosti podíl 10,3 % (viz obr. 8.2, který porovnává podíl tohoto odvětví na celkové zaměstnanosti v jednotlivých zemích EU28).

► Vývoj do roku 2025

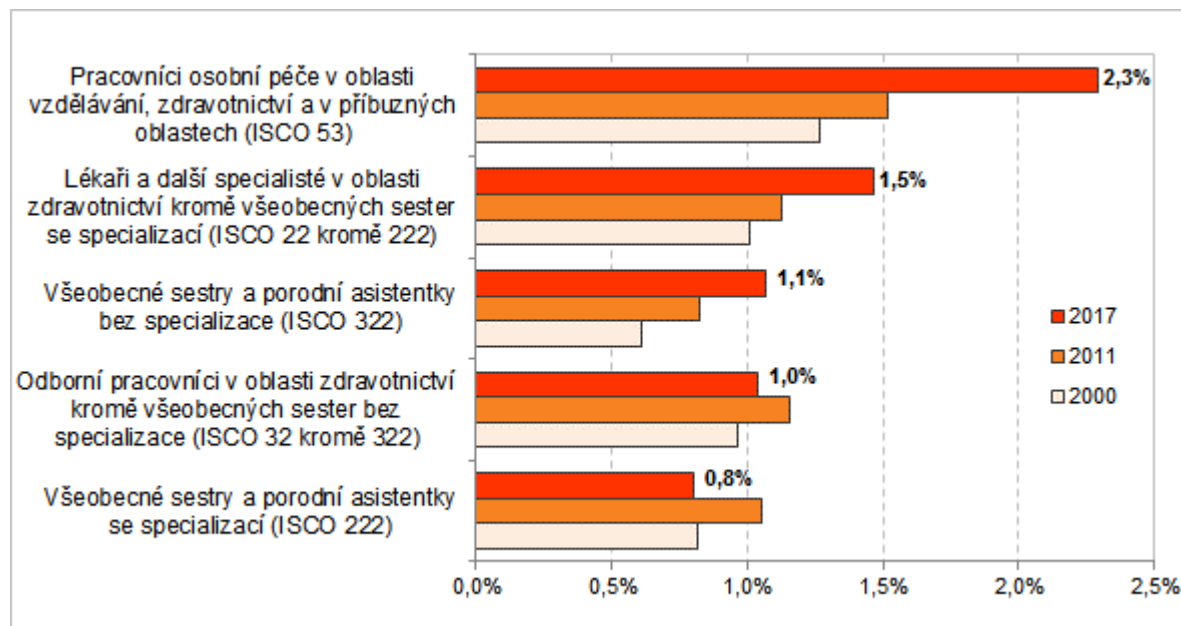
V odvětví Zdravotní a sociální péče se do roku 2025 očekává zvýšení počtu pracovních míst. Jejich počet by se měl mezi roky 2014 a 2025 zvýšit zhruba o 40 tisíc, tedy přibližně o 11 %. Neznamená to však, že v tomto odvětví bude do roku 2025 potřeba obsadit jen tato nově vzniklá pracovní místa. Do roku 2025 by totiž v tomto odvětví mělo svá současná pracovní místa opustit (především kvůli odchodu do důchodu) zhruba 81 tisíc osob. Celkově lze tedy očekávat, že do roku 2025 bude v odvětví Zdravotní a sociální péče potřeba nově obsadit zhruba 121 tisíc pracovních míst.

Pro podrobnější údaje o vývoji struktury zaměstnanosti v jednotlivých odvětvích se podívejte na stránku <http://www.infoabsolvent.cz/Temata/ClanekAbsolventi/4-4-02>, kde si můžete vybrat odvětví, které vás zajímá.

8.2 Zaměstnanost podle profesních skupin

V roce 2017 bylo v ČR v této skupině povolání zaměstnáno přes 348 tisíc osob. Na celkovém počtu zaměstnaných osob v ČR má tedy skupina povolání zahrnující pracovníky z oblasti zdravotnictví a sociální péče podíl 6,7 %. **V porovnání s rokem 2000 se počet zaměstnaných v této skupině povolání v ČR zvýšil**, a to ze 4,7 % v roce 2000 na **6,7 % v roce 2017**.

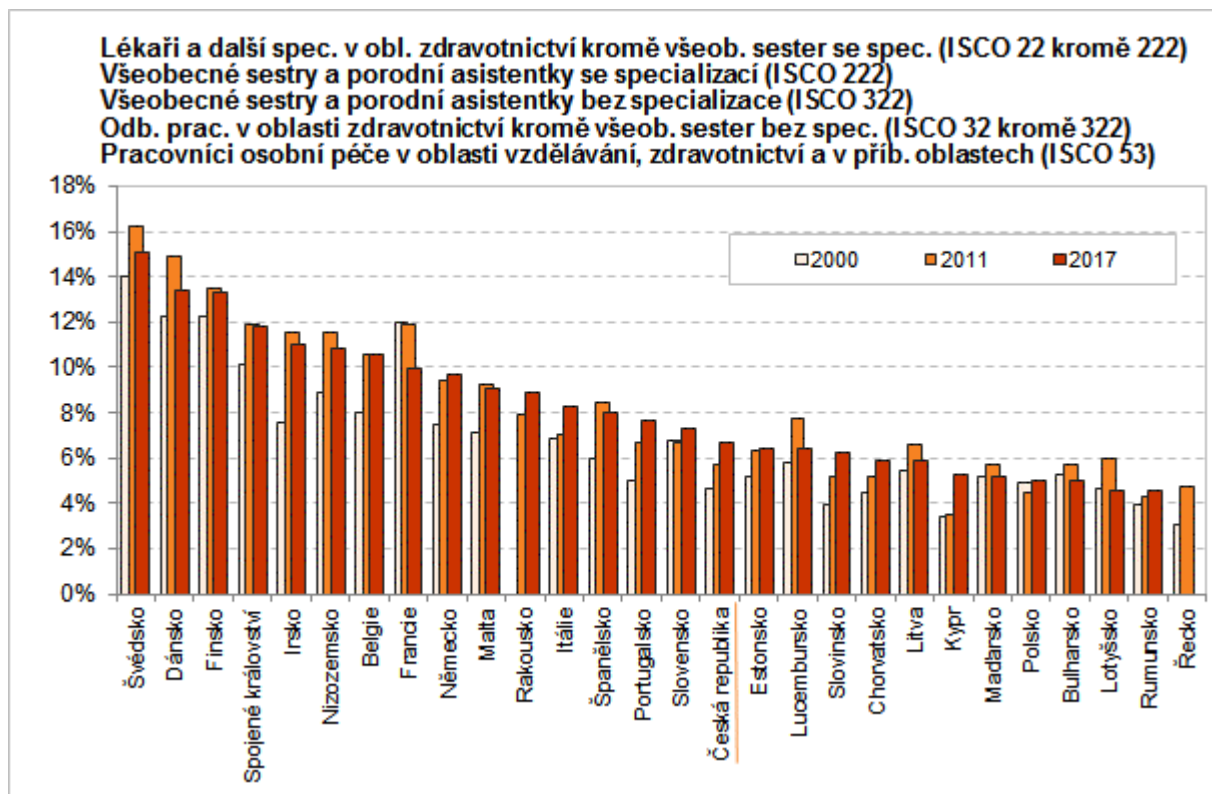
Obr. 8.3: Podíl zaměstnaných ve vybraných profesních seskupeních v ČR

Při podrobném členění povolání podle 2. úrovně klasifikace ISCO-08 spadají do skupiny povolání zahrnující pracovníky z **oblasti zdravotnictví a sociální péče** celkem 3 různá detailní povolání: Specialisté v oblasti zdravotnictví, Odborní pracovníci v oblasti zdravotnictví a část

pracovníků ze skupiny Pracovníci osobní péče v oblasti vzdělávání, zdravotnictví a v příbuzných oblastech.

Obr. 8.4: Podíl zaměstnaných v daných profesních seskupeních v zemích EU

V EU28 tato skupina povolání tvoří 7,9 % ze všech zaměstnaných, tedy o 1,2 procentního bodu více, než je podíl této skupiny povolání na zaměstnaných v ČR. V zemích Evropské unie se v roce 2017 podíl zaměstnaných v tomto profesním seskupení pohybuje od 4,5 % v Rumunsku po 15,0 % ve Švédsku.

► Vývoj do roku 2025

Změny ve struktuře odvětví, které nastanou v ekonomice ČR do roku 2025, společně s vnitřní změnou profesních struktur uvnitř jednotlivých odvětví, způsobí, že se v této skupině povolání **do roku 2025 očekává zvýšení počtu pracovních míst**. Neznamená to však, že v této skupině povolání nebude do roku 2025 třeba obsadit nově žádná pracovní místa (bude potřebné řešit náhradu kvůli odchodu do důchodu).

Pro podrobnější údaje o vývoji struktury zaměstnanosti v jednotlivých profesních seskupeních se podívejte na následující stránku, kde si můžete vybrat profesní skupinu, která vás zajímá (<http://www.infoabsolvent.cz/Temata/ClanekAbsolventi/4-4-03>).

Výchozí publikace:

Kolektiv autorů: *Vývoj a projekce kvalifikačních požadavků pracovního trhu a vzdělání populace*. Praha: NÚV, 2018. 56 stran, dostupné na: <https://www.infoabsolvent.cz/Temata/PublikaceAbsolventi?Stranka=9-0-160>.

LEPIČ, M., KOUCKÝ, J., RYŠKA, R., ZELENKA, M.: *Vývoj a změny kvalifikačních potřeb trhu práce v ČR v letech 2000–2025*. Praha: NÚV, 2015. 74 stran, dostupné na: <http://www.infoabsolvent.cz/Temata/PublikaceAbsolventi?Stranka=9-0-106>.

Kromě těchto publikací byly vytvořeny také reporty za celkově 26 hospodářských odvětví a za 60 profesních seskupení. Tyto materiály lze nalézt na stránkách www.infoabsolvent.cz v sekci **Absolventi a trh práce** → záložka **Zaměstnanost** → podkapitola **Vývoj zaměstnanosti v ČR a EU**.

9. Charakteristiky pracovníků vybraných skupin povolání

Na www.infoabsolvent.cz jsou k dispozici i tzv. „Karty povolání“, které byly vytvořeny v rámci zajišťování udržitelnosti projektu KONCEPT. Jedná se o jednoduché dokumenty obsahující podrobné údaje v číselné i grafické podobě o **vybraných seskupeních povolání** – profily povolání. Celkem bylo připraveno 108 karet, z toho do oblasti Zdravotnictví a sociálních služeb lze zahrnout 4 z nich.

Každá „Karta povolání“ obsahuje název skupiny povolání, kód v klasifikaci zaměstnání CZ-ISCO, detailní vymezení skupiny povolání, charakteristiky v 11 hlavních blocích a závěrečně shrnující slovní hodnocení. Indikátory použité v blocích 1–6 (první stránka) popisují charakteristiky osob, které na pracovním místě skutečně působí. Indikátory z bloků 7–11 (druhá stránka) popisují požadavky pracovního místa na vhodné uchazeče.

1. Informace o vývoji zaměstnanosti ve skupině povolání
2. Klíčová odvětví pro tuto skupinu povolání
3. Vzdělanostní profil skupiny povolání
4. Genderové a věkové charakteristiky skupiny povolání
5. Regionální rozložení zaměstnaných ze skupiny povolání
6. Mzdová atraktivita
7. Pracovní charakteristiky skupiny povolání
8. Kvalifikační náročnost pracovních míst
9. Pracovní orientace – obsah a styl práce
10. Pracovní hodnoty – náplň a význam práce
11. Požadované obecné dovednosti a kompetence profese

Do oblasti Zdravotnictví a sociálních služeb lze zahrnout 4 ze 108 zpracovaných profilů povolání: [Ošetřovatelé a pracovníci v sociálních službách v oblasti pobytové péče](#) (Karta povolání uvedena jako příklad)

[Ošetřovatelé a pracovníci v sociálních službách v oblasti ambulantních a terénních služeb a domácí péče](#)

[Pracovníci osobní péče ve zdravotní a sociální oblasti jinde neuvedení](#)

[Odborní pracovníci v oblasti sociální práce](#)

Všechny Karty povolání (včetně metodiky s vysvětlením použitých indikátorů) jsou uvedeny na www.infoabsolvent.cz v sekci **Absolventi a trh práce** → v záložce **Zaměstnanost** → v podkapitole **Charakteristiky pracovníků vybraných skupin povolání**.

Charakteristika zaměstnaných osob

Název skupiny povolání OŠETŘOVATELÉ A PRACOVNÍCI V SOC. SLUŽBÁCH V OBLASTI POBYTOVÉ PÉČE

Kód v klasifikaci zaměstnání CZ-ISCO 5321

Informace o vývoji zaměstnanosti ve skupině povolání

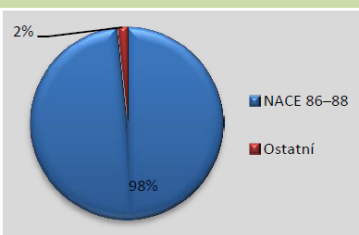
Počet zaměstnaných (2015)	24 600
Podíl skupiny povolání na trhu práce ČR (2015)	Nadprůměrný*
Změna počtu zaměstnaných 2011-2015	Nárůst
Průměrný počet volných pracovních míst evidovaných na úřadech práce (2015)	302
Průměrný počet uchazečů o zaměstnání evidovaných na úřadech práce (2015)	915
Míra nezaměstnanosti (2015)	Podprůměrná
Prognóza změny počtu pracovních míst do roku 2025	Mírný nárůst
Nahrazovací poptávka do roku 2025	Nadprůměrná
Celkový počet pracovních míst, která bude třeba do roku 2025 nově obsadit	10 100

Detailní vymezení skupiny povolání:

Jedná se o ošetřovatele ve zdravotnickém zařízení, pro péči u porodu na klinice nebo v nemocnici, pro péči o pacienty s psychiatrickým onemocněním či o pracovníky přímé obslužné péče. Tyto osoby poskytují pomoc, podporu a přímou osobní péči pacientům, klientům a obyvatelům různých typů zařízení, jako jsou nemocnice, kliniky, rezidenční ošetřovatelská zařízení a sociální zařízení. Tito pracovníci pomáhají specialistům a odborným pracovníkům ve zdravotní a sociální oblasti při plnění jejich úkolů a současně pracují pod jejich dohledem.

Klíčová odvětví pro tuto skupinu povolání

Odvětví	podíl
Zdravotní a sociální péče (NACE 86–88)	98,4%
Ostatní odvětví	1,6%
Odvětvová koncentrace	Vysoká

Vzdělanostní profil skupiny povolání

stupeň vzdělání	podíl	stupeň vzdělání a obor vzdělání	podíl
SŠ s MZ	55%	SŠ s MZ Ošetřovatelství a pečovatelství (ISCED 723)	23%
SŠ bez MZ	37%	SŠ bez MZ Velkoobchod a maloobchod (ISCED 341)	10%
ZŠ a bez	4%	SŠ bez MZ Výroba textilu, oděvů a obuvi, zpracování kůže (ISCED 542)	8%
VOŠ a konzervatoř	2%	SŠ s MZ Obecné vzdělání (ISCED 0)	7%
Bakalářské	1%	SŠ bez MZ Ošetřovatelství a pečovatelství (ISCED 723)	5%
Magisterské	1%	ZŠ a bez Obecné vzdělání (ISCED 0)	4%
Doktorandské	0%	SŠ s MZ Sociální péče (ISCED 76)	4%

Genderové a věkové charakteristiky skupiny povolání

Podíl žen	91%
Průměrný věk zaměstnaných (v letech)	43,7
Průměrný věk osob z této skupiny povolání vůči všem zaměstnaným v ČR	103%
% mladých pracovníků (mladších 35 let)	21%
% starších pracovníků (55 let a starší)	16%
Demografický potenciál (index podílu mladých pracovníků)	Podprůměrný
Demografické riziko (index podílu starších pracovníků)	Podprůměrné
Podíl absolventů (absolvovali v posledních 5 letech)	10%
Atraktivita povolání pro absolventy	Průměrná

Regionální rozložení zaměstnaných z této skupiny povolání

kraj	Skupina povolání	Všichni zaměstnaní
Moravskoslezský	17%	11%
Středočeský	11%	11%
Pardubický	10%	5%
Jihomoravský	8%	11%
Zlínský	8%	5%
Praha	7%	16%
Královéhradecký	6%	5%

kraj	Skupina povolání	Všichni zaměstnaní
Ústecký	6%	7%
Jihočeský	6%	6%
Olomoucký	5%	6%
Liberecký	5%	4%
Vysočina	5%	5%
Karlovarský	4%	3%
Plzeňský	3%	5%

Mzdová atraktivita

Medián mzdy (2015)	18 953 Kč
Podíl vůči mediánu průměrné mzdy v ČR	72%
Dynamika mzdy v porovnání s růstem mzdy v celé ČR (2011-2015)	Roste podobně

* porovnání velikosti skupiny a dalších ukazatelů v Kartě povolání je pro danou skupinu provedeno vůči ostatním skupinám povolání definovaných na 4. úrovni klasifikace ISCO.

Kvalifikační požadavky pracovních míst

Název skupiny povolání

OŠETŘOVATELÉ A PRACOVNÍCI V SOC. SLUŽBÁCH V OBLASTI POBYTOVÉ PÉČE

Kód v klasifikaci zaměstnání CZ-ISCO

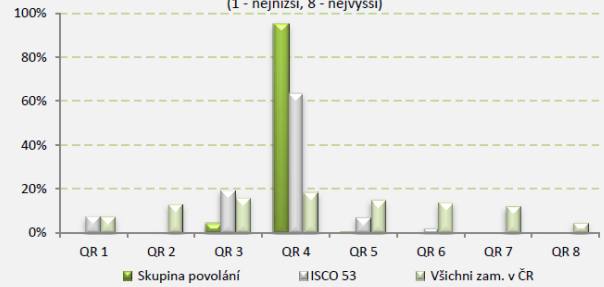
5321

Pracovní charakteristiky skupiny povolání (PIAAC)

	Skupina povolání je
Schopnost dalšího učení	4,69 nadprůměrná
Plánování	4,51 průměrná
Využití čtenářských dovedností	4,22 průměrná
Využití písemných dovedností	4,08 podprůměrná
Využití numerických dovedností	4,26 podprůměrná
Ovlivňování ostatních	3,93 podprůměrná
Nezávislost	3,56 velmi podprůměrná
Používání informačních technologií	3,46 velmi podprůměrná
Čtenářské dovednosti	303 v 8. decilu
Numerické dovednosti	274 v 4. decilu
Schopnost řešit problémy	281 v 5. decilu
Doba vzdělávání (v letech)	11,42 průměrná

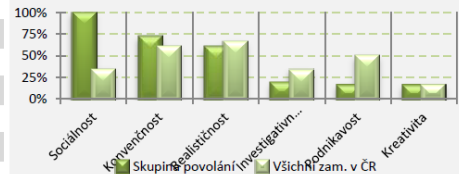
Kvalifikační náročnost pracovních míst (PIAAC, O*NET)

Rozdělení pracovních míst podle stupně jejich kvalifikační náročnosti (QR) (1 - nejnižší, 8 - nejvyšší)

Pracovní orientace - obsah a styl práce (O*NET)

Sociálnost - informační nebo poradenská činnost a pomoc lidem	97%
Konvenčnost - systematická a přesná práce s fakty, čísly a daty s důrazem na detaily a přesnost	70%
Realističnost - manuálně technické činnosti, práce se stroji a zařízeními	58%
Investigativnost - intelektuální a analytická složka, řešení problémů a jejich vyhodnocování	17%
Podnikavost - řízení a ovlivňování lidí, obchodní a ekonomické činnosti	14%
Kreativita - umělecké nebo kreativní činnosti	14%

Pracovní hodnoty - náplň a význam práce (O*NET)

Vztahy - umožňují zaměstnancům poskytovat služby druhým a spolupráci v přátelském prostředí	81%
Podpora - podporující řízení, které stojí za zaměstnanci	67%
Nezávislost - umožňují zaměstnancům pracovat nezávisle „na vlastní pěst“ a činit vlastní rozhodnutí	44%
Pracovní podmínky - dobré pracovní podmínky a jistotu zaměstnání	43%
Úspěch - výsledkově orientované a umožňují používat pracovníkům své nejsilnější schopnosti	42%
Uznání - nabízí kariérní postup, potenciál pro vedení a prestiž	28%

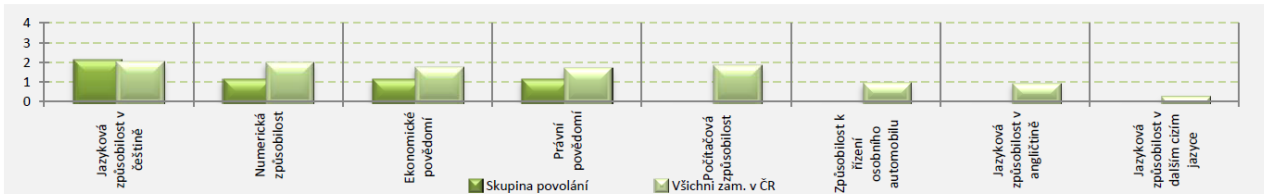

Požadované obecné dovednosti a kompetence (NSP)

Měkké kompetence - jsou souborem požadavků potřebných pro kvalitní výkon jednotky práce, nezávislých na konkrétní odbornosti, ale na komplexních schopnostech člověka. Mají průřezový charakter a jsou napříč obory přenositelné a uplatnitelné.

Obecné dovednosti - jsou souborem obecných požadavků potřebných pro výkon práce, které zcela výhradně nesouvisí s určitým povoláním. Mají průřezový charakter a jsou napříč obory přenositelné a uplatnitelné.

Slovní hodnocení

Skupina povolání *Ošetřovatelé a pracovníci v sociálních službách v oblasti pobytové péče* patří mezi nadprůměrně početné skupiny povolání. V posledních letech se jejich počet mezi zaměstnanými mírně zvýšil. Lze předpokládat, že poptávka po této skupině povolání bude i v následujících letech mírně růst. V roce 2015 připadali na jedno evidované volné pracovní místo v této skupině povolání zhruba 3 uchazeči. Pracovníci v této skupině povolání patří věkem mezi ty mírně starší, proto je v ní v příštích letech očekávána nadprůměrně velká nahrazovací poptávka. Ženy obsazují v této skupině povolání drtivou většinu pracovních míst. Nejčastější kvalifikací osob v této skupině povolání je středoškolské maturitní vzdělání s oborem *ošetřovatelství a pečovatelská služba*. Na pracovní místa v této skupině povolání se hodí především lidé s pracovní orientací na pomoc lidem. Od osob z této skupiny povolání je očekávána nadprůměrná schopnost dalšího učení, ovlivňování ostatních a také schopnost uspokojování zákaznických potřeb.

10. Závěr

Hlavním cílem této publikace bylo přinést komplexní zpětný pohled na problematiku **přípravy absolventů převážně středních škol a jejich přechodu na trh práce** – zaměřenou konkrétně na absolventy skupiny oborů Zdravotnictví. Materiál je určen pracovníkům zabývajícím se koncepcí a směřováním odborného vzdělávání, ať už na úrovni celostátní (MŠMT, sektorové rady a oborové skupiny), či regionální (krajské úřady, školy), stejně jako zástupcům zaměstnavatelů a jejich sdružení z oblasti zdravotnictví, kteří se na koncepčním rozhodování podílejí spolu s představiteli resortu školství.

Obory skupiny 53 Zdravotnictví patří ve struktuře absolventů středních škol mezi spíše méně zastoupené obory vzdělání. V roce 2018 úspěšně zakončilo studium 2,2 tisíce těchto absolventů. **Vzhledem k demografickému poklesu počtu žáků počet absolventů zdravotnických oborů dlouhodobě klesal, v posledních třech letech (2016 až 2018) jejich počet stagnuje.** Podíl absolventů zdravotnických oborů mezi absolventy středních škol (bez nástaveb) je v posledních letech (2014 až 2018) stabilní, **dosahuje hodnoty 3,0 %.**

Největší podíl absolventů zdravotnických oborů ukončuje **studium odborným vzděláním s maturitní zkouškou** (84 % v roce 2018). Celkový počet i podíl absolventů zdravotnických maturitních oborů kategorie M klesal od roku 2011 pouze nepatrně, v roce 2014 došlo k nárůstu, který byl v případě podílu absolventů zdravotnických oborů s maturitou na celkovém počtu absolventů této kategorie poměrně výrazný. Od roku 2014 až do roku 2018 jejich počet i podíl mírně klesá. Počet i podíl absolventů zdravotnických oborů s výučním listem dosahuje stále velice nízkých hodnot, ale má mírně stoupající tendenci.

Počet nově přijatých žáků do zdravotnických oborů dlouhodobě klesal, ale od roku 2013 narůstá. **Podíl nově přijatých žáků do zdravotnických oborů** navazujících přímo na základní školu **se zvýšil, z 3,2 % v roce 2013 na 4,1 % v roce 2018**, zdravotnické obory se ovšem řadí k oborům s nižším zastoupením absolventů. V posledních 5 letech se zvýšil počet žáků vstupujících do zdravotnických oborů kategorie H (s vyučením) i do kategorie M (maturitní).

Většina absolventů zdravotnických oborů vzdělání nepřechází na trh práce okamžitě, ale **pokračuje ve studiu** na vyšších odborných nebo **častěji na vysokých školách**. Z absolventů zdravotnických maturitních oborů **kategorie M** jich je **přijato do terciárního vzdělávání 76 %.**

Poměrně vysoký zájem o studium zdravotnických oborů v rámci **vyššího odborného vzdělávání** je do značné míry dán změnou kvalifikačních požadavků, ke které došlo zhruba před patnácti lety a která například vyžadovala u zdravotních sester nikoli maturitní, ale vyšší odborné či bakalářské vzdělání. Zdravotnické obory jsou v roce 2018 mezi nově přijatými žáky na vyšších odborných školách zastoupeny v 27,1 % případů u denní formy vzdělání a ve 30,6 % u jiných forem vzdělání. Počet nově přijatých do zdravotnických oborů vyšších odborných škol v posledních 5 letech ale klesá, stejně jako klesá zájem o obory vyšších odborných škol obecně.

Absolventi zdravotnických oborů vykazují dlouhodobě výrazně podprůměrné hodnoty nezaměstnanosti ve všech kategoriích vzdělání. Vývojové trendy nezaměstnanosti absolventů zdravotnických oborů pak kopírují vývoj celkové nezaměstnanosti absolventů. Po roce 2008 se nezaměstnanost absolventů postupně zvyšovala vlivem ekonomické recese. Po mírném zlepšení v letech 2011 a 2012 se pak v roce 2013 zvýšila na nová maxima. V roce 2014 se situace na trhu práce stabilizovala a v dalších letech se situace absolventů přicházejících na trh práce výrazně zlepšovala. Několikaletý pokles v míře nezaměstnanosti se ale zastavuje a v některých kategoriích vzdělání dochází mezi roky 2018 a 2019 k malému nárůstu.

U absolventů **zdravotnických oborů** s výučním listem kategorie H se v roce 2019 **míra nezaměstnanosti** pohybovala na úrovni 1,8 % (průměr za kategorii H je 3,7 %) a u absolventů zdravotnických oborů kategorie M 2,2 % (průměr za kategorii M je 3,8 %), jedná se tedy o nižší nezaměstnanost. Výrazně podprůměrnou nezaměstnanost absolventů škol vykazují absolventi zdravotnických oborů vzdělání z vyšších odborných škol, v roce 2019 dosáhla 0,9 % (1,9 % za VOŠ celkem).

Zájem **absolventů zdravotnických maturitních oborů** pracovat po střední škole přímo v oboru je nad úroveň **průměru ze sledovaných skupin oborů**. V oboru se chce uplatnit 42 % absolventů (oproti 38 % v průměru) a v příbuzném oboru plánuje pracovat 53 % (oproti 40 %), takže celkové procento těch, kteří chtějí nastoupit do jiného oboru, je pouze 5 %. Žáci zdravotnických oborů hodnotí možnost získání zaměstnání v oboru relativně pozitivně. Více než čtvrtina posuzuje možnosti získání zaměstnání v oboru jako velmi dobré, 42 % jako spíše dobré a 32 % jako spíše špatné.

Tuto situaci a odpovědi absolventů potvrzují také analýzy **porovnání shody mezi získaným vzděláním a vykonávaným zaměstnáním**, které vycházejí z dat Výběrového šetření pracovních sil. Mezi ekonomicky aktivními **absolventy zdravotnických maturitních oborů vzdělání** ve věku 20–24 let jich pouze 44 % pracuje na pozicích, které se zcela shodují s vystudovaným oborem. U absolventů těchto oborů se úplná shoda mezi vystudovaným oborem a vykonávaným zaměstnáním objevuje ve výrazně nižší míře než u ekonomicky aktivních osob s tímto vzděláním.

Zaměstnavatelé v odvětví zdravotnictví se většinou nebrání přijímání absolventů, někdy je dokonce i preferují (přibližně 15 % zaměstnavatelů), neboť jsou **nezatíženi pracovními návyky** a jsou **ochotni dále se vzdělávat**. Na druhé straně však zaměstnavatelé uvádějí, že **na některé pozice ani nelze absolventa přijmout**, protože pro výkon dané profese je praxe nezbytná, nebo že **absolventi mají nereálné představy** o výši mzdy, pracovním zařazení či pracovní době.

Zaměstnavatelé ve zdravotnictví upřednostňují u absolventů výrazně **častěji profesní dovednosti** před klíčovými, v případě odborného zaměření pak preferují vyváženost **široce a úzce zaměřených profesních dovedností**. Z klíčových kompetencí absolventů vidí zaměstnavatelé ve zdravotnictví jako nejdůležitější **umění jednat s lidmi**, schopnost **nést odpovědnost, komunikační schopnosti** či schopnost **rozhodovat se**.

Spokojenost absolventů zdravotnických maturitních oborů s celkovou úrovní vzdělání je nadprůměrná (95 % oproti 87 % v průměru). V souladu s oborovým zaměřením jsou zde velmi dobře hodnoceny odborné teoretické znalosti a praktické dovednosti. Žáci dále vyjádřili i spokojenost s úrovní cizího jazyka a tzv. měkkých dovedností. Naopak slabším místem výuky je podle názoru žáků dovednost pracovat na PC.

Odvětví zdravotnictví prezentuje hlavně část kvartérního sektoru označená jako **Zdravotnictví a sociální péče**. **V porovnání s ostatními zeměmi EU je v ČR podíl odvětví Zdravotní a sociální péče na celkové zaměstnanosti nižší** – v roce 2017 byl v ČR podíl zaměstnaných osob v tomto odvětví 7,2 %, v průměru EU činí tento údaj 10,3 %. Vyhledky na uplatnění absolventů zdravotnických oborů na trhu práce jsou vzhledem k ekonomickému vývoji a prognóze vývoje zaměstnanosti velmi dobré.

Pro doplnění informací k charakteristice profesních skupin jsou k dispozici i tzv. „Karty povolání“, které obsahují podrobné údaje v číselné i grafické podobě o charakteristice osob vykonávajících danou profesi i kvalifikační požadavky příslušných pracovních míst.

esf evropský sociální fond v ČR EVROPSKÁ UNIE MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Úvodní strana Obory, školy a profese Absolventi škol a trh práce Bez bariér Jak na to

Informační systém o uplatnění absolventů škol na trhu práce

Vítáme Vás v informačním systému ISA+, který Vám nabízí pomoc při hledání vzdělávací a profesní dráhy. Najdete zde všechny školy a obory vzdělávání, informace k přechodu na trh práce i do dalšího vzdělávání. Při výběru povolání Vám pomůže i Profi test nebo prezentace pracovních činností. Velkým přínosem je ISA+ pro žáky se zdravotním postižením i pro ty, kteří mají studijní problémy.

- KAM NA ŠKOLU**
obory, školy a profese
 - [Výběr podle oboru](#)
 - [Výběr podle školy](#)
 - [Výběr podle povolání](#)
 - [Výběr podle videa](#)
 - [Výběr podle obrázků](#)
 - [Profitest](#)
- ABSOLVENTI ŠKOL A TRH PRÁCE**
 - [Vzdělávání a volba oboru](#)
 - [Využití vzdělání](#)
 - [Požadavky zaměstnavatelů](#)
 - [Nezaměstnanost](#)
 - [Zaměstnanost](#)
 - [Publikace](#)
- BEZ BARIÉR**
až na trh práce
 - [Volba školy pro žáky se ZP](#)
 - [Absolventi se ZP a trh práce](#)
 - [Předčasné odchody ze vzdělávání](#)
 - [Statistické přehledy](#)
- JAK NA TO**
rady a doporučení
 - [Jsem na základce](#)
 - [Jsem na střední](#)
 - [Jsem už dospělý](#)
 - [Jsem poradce](#)

*Výrazně inovovaný informační systém ISA+ pomáhá **žákům základních škol** při volbě oboru vzdělání a výběru střední školy, **žákům středních škol** při rozhodování o pokračování ve vzdělávání a při přechodu na trh práce, **výchovným-kariérovým poradcům a učitelům** při poskytování kariérového poradenství a výuce témat Úvodu do světa práce, **managementu škol** při úpravách vlastní vzdělávací nabídky a tvorbě školních vzdělávacích programů.*

VÝZNAMNÉ MOŽNOSTI SYSTÉMU:

- možnost **výběru oborů i školních vzdělávacích programů (ŠVP)**,
- **videoukázky** – představují práci v technických profesích i přípravu na ně,
- **profitest** – pomůže žákům základních škol při výběru oblasti vzdělávání,
- **výběr podle obrázků** – poskytuje snadnější orientaci ve vzdělávací nabídce SŠ,
- **bez bariér až na trh práce** – nová sekce věnovaná problematice žáků se zdravotním postižením a tématu předčasných odchodů ze vzdělávání,
- **jak na to - rady a doporučení** – různé užitečné informace pro uživatele systému,
- **souborné informace** – obsahují soubor informací ke každé skupině oborů,
- **filtry vzdělávací nabídky** – podle zdravotního postižení, vzdálenosti od bydliště, formy studia, zřizovatele, ŠVP,
- **fulltextové vyhledávání** – najde na ISA+ odkazy související se zadaným výrazem.

O inovaci a obsah systému ISA+ se stará Národní ústav pro vzdělávání v rámci udržitelnosti projektu **Kariérové poradenství v podmínkách kurikulární reformy (VIP Kariéra II - KP)**.